

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Juridiska institutionen

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

Barn som (o)självständiga individer i svenska asylmål

*Om migrationsdomstolarnas bedömning av barns egna asylskäl när
barnfamiljer söker asyl i Sverige.*

Examensarbete HRO800, 30 HP

Juristprogrammet höstterminen 2022

Författare: Erica Landgren

Handledare: Torbjörn Odlöv

Examinator: Kristoffer Schollin

Förord

Trots att det känns som att det var nyligen jag satte min fot inne på Handelshögskolan i Göteborg så börjar nu fyra och ett halvt års studier att lida mot sitt slut. Det har varit väldigt givande att under kursen HRO800 Examensarbete, fått ägna den sista tiden på skolan till ett rättsområde som har intresserat mig lite extra under studierna. Det ska däremot inte förnekas att jag vid flertalet tillfällen suttit framför skärmen med slut på tankar och idéer. Därför vill jag rikta ett tack till min handledare Torbjörn Odlöw, för alla råd och givande diskussioner.

Göteborg, december 2022

Erica Landgren

Sammanfattning

I asylutredningar om barnfamiljer är det familjen och familjens eventuella asylskäl som är i fokus. I utredningen ses familjen som en enhet och det finns inga tydliga utredningsmetoder eller rutiner för att särskilt utreda barnen i en barnfamilj.¹

Förenta nationernas² barnrättskommitté har sedan länge riktat kritik mot Sverige för hanteringen av barns egna asylskäl i den svenska asylprocessen. Det var senast i juli 2020 som barnrättskommittén bad Sverige att informera om vilka åtgärder som vidtas av medlemsstaten för att säkerställa att alla asylsökande barn får sina egna asylskäl individuellt bedömda.³ I sitt svar påtalar Sverige att Migrationsverket ska säkerställa att barns egna asylskäl bedöms och redovisas men ingenting framkommer avseende migrationsdomstolarnas ansvar. Mot bakgrund av detta är syftet med förevarande uppsats att undersöka hur barns egna asylskäl hanteras och redovisas i asylmål som avgörs av de svenska migrationsdomstolarna.

Syftet har delats upp i två delundersökningar där den första delen diskuterar hur barns egna asylskäl ska hanteras enligt gällande rätt samt rekommendationer och riktlinjer av nationell och utländsk karaktär. I den andra delundersökningen har en empirisk studie genomförts av 56 stycken mål som blivit avgjorda i någon av de fyra migrationsdomstolarna och som berört barnfamiljer som sökt asyl i Sverige.

Resultatet visar att barns egna asylskäl, när barn söker tillsammans med sina föräldrar, inte är föremål för en heltäckande individuell prövning. Eftersom tidigare utredningar inom området har påvisat ett likartat resultat⁴, ligger det nära till hands att tala om att barn betraktas som osjälvständiga individer i migrationsdomstolarna och att familjen än idag, 26 år efter ovan citerade påstående, är att betrakta som ett kollektiv i svenska asylmål.

¹ SOU 1996:115 s. 56.

² Förenta nationerna förkortas härnäst ”FN”.

³ CRC, List of issues prior to submission of the combined sixth and seventh periodic reports of Sweden, CRC/C/SWE/QPR/6-7 p. 29(e).

⁴ Jfr Tran, Barns egna asylskäl, 2016 jämte Olsson, Nytt system - gamla brister, 2008.

Förkortningslista

Barnkonventionen	Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter
CRC	Committee on the Rights of the Child
EU	Europeiska unionen
f.	Och följande sida
FB	Föräldrabalk (1949:381)
ff.	Och följande sidor
FN	Förenta nationerna
FPL	Förvaltningsprocesslag (1971:291)
Ibid.	Ibidem, översätts till ”samma plats”.
Jfr.	Jämför
Kap.	Kapitel
m.m.	Med mera
No.	Number
Nr.	Nummer
p.	Punkt
Prop.	Proposition
s.	Sida
SOU	Statens offentliga utredningar
st.	Stycke
TUtlL	Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige
UN	United Nations
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations Children’s Fund

UtlL Utlänningslag (2005:716)

Vol. Volym

u.å. Utan årtal

Innehållsförteckning

1 MIGRATIONSDOMSTOLARNAS HANTERING AV BARNNS EGNA ASYLSKÄL BEHÖVER UNDERSÖKAS... MEN VARFÖR OCH PÅ VILKET SÄTT?.....	6
1.1 VARFÖR EN UPPSATS OM BARNETS ROLL I ASYLPROCESSEN?	6
1.2 SYFTE	7
1.3 METOD OCH MATERIAL.....	8
1.3.1 Delundersökning 1.....	8
1.3.2 Delundersökning 2.....	8
1.4 AVGRÄNSNINGAR	11
1.5 FELKÄLLOR.....	11
1.6 TIDIGARE FORSKNINGSLÄGE	12
1.7 TERMINOLOGI	13
1.8 DISPOSITION.....	14
2 HANTERINGEN AV BARNNS EGNA ASYLSKÄL I DEN SVENSKA ASYLPROCESSEN...16	16
2.1 RELEVANTA BEGREPP	16
2.1.1 Asyl och uppehållstillstånd.....	16
2.1.2 Skyddsbehov som flykting	17
2.1.3 Skyddsbehov som alternativt skyddsbehövande	18
2.1.4 Principen om familjens enhet	19
2.2 DOMSTOLARNAS UTREDNINGSSKYLDIGHET I ASYLPROCESSEN.....	20
2.3 BARNNS RÄTT TILL EN INDIVIDUELL PRÖVNING AV SINA EGNA ASYLSKÄL	23
2.3.1 Barn som rättighetsbärare i asylprocessen enligt barnkonventionen.....	23
2.3.2 Rätten till en individuell bedömning enligt Europeiska unionen	26
2.3.3 Rätten till en individuell bedömning enligt UNHCR.....	27
2.3.4 Barnperspektiv och barnrättsperspektiv.....	29
2.3.5 Barnkonsekvensanalyser	30
2.3.6 Barn som individer i domstolens redovisning	31
2.3.7 Migrationsverkets och migrationsdomstolarnas hantering av barnns egna asylskäl enligt tidigare kartläggningar	32
3 KARTLÄGGNING AVSEENDE BARNNS EGNA ASYLSKÄL	36
3.1 MATERIAL.....	36
3.2 RESULTAT	37
3.2.1 Samma individuella asylskäl	37
3.2.2 Barnns separata individuella asylskäl.....	40
4 ANALYS.....	45
4.1 SAMMA INDIVIDUELLA ASYLSKÄL	45
4.2 BARNNS SEPARATA INDIVIDUELLA ASYLSKÄL	55
4.3 SAMMANFATTANDE KOMMENTARER.....	63
5 AVSLUTANDE ORD.....	67
KÄLLFÖRTECKNING.....	68
BILAGA 1 - MATRIS MED INDIKATORER SOM HAR ANVÄNTS FÖR DOMAR DÄR FAMILJEMEDLEMMARNA ÅBEROPADE SAMMA INDIVIDUELLA ASYLSKÄL*	79
BILAGA 2 - MATRIS MED INDIKATORER SOM HAR ANVÄNTS FÖR DOMAR DÄR BARN ÅBEROPADE SEPARATA INDIVIDUELLA ASYLSKÄL.....	83

1 Migrationsdomstolarnas hantering av barns egna asylskäl behöver undersökas... men varför och på vilket sätt?

1.1 Varför en uppsats om barnets roll i asylprocessen?

Under våren 2022 läste jag fördjupningskursen HRS160 Familjerätt, varpå intresset för rättsområdet väcktes. Genomgående under kursen diskuterades barns roll och intressen i olika sammanhang. Under ett tillfälle fördes en diskussion avseende barns roll i asylprocessen och att det finns en uppfattning om att barn betraktas som accessoarer till sina föräldrar i den svenska asylprocessen. Det innebär att barns egna asylskäl bedöms utifrån föräldrarnas perspektiv trots att barnet är en unik person vars individuella asylskäl ska bedömas självständigt, oavsett om barnet har samma asylskäl som sina föräldrar eller andra asylskäl som skiljer sig från föräldrarnas asylskäl.⁵

FN:s barnrättskommitté ser till att länder som har förpliktat sig att följa Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter⁶, däribland Sverige, efterlever denna.⁷ Kommittén har också möjlighet att ge rekommendationer och kritik till Sverige, som en del i arbetet att se över efterlevnaden av barnkonventionen. Vid närmare efterforskning verkar det ha funnits brister i Sveriges hantering av barnets bästa i asylprocessen under en längre tid. Redan år 2005 uttrycker kommittén en oro över att barnets bästa inte tillräckligt tillvaratas i asylprocessen och att Sverige därför rekommenderas att vidta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av barnets bästa.⁸ Kommitténs oro för tillvaratagandet av barnets bästa i asylprocessen har även efter detta kvarstått, vilket har framkommit i rekommendationerna från 2009⁹, 2015¹⁰ och 2020.¹¹

Likaså påvisar andra undersökningar inom området att barnets bästa inte tillräckligt tillvaratas i asylärenden och att barn betraktas som en del av ett familjekollektiv. År 2017 uttalade Barnombudsmannen att barns egna asylskäl inte bedöms på ett tillfredsställande vis när de söker

⁵ Jfr Barnombudsmannen, Röster från barn och unga på flykt s. 25 jämte Tran, Barns egna asylskäl s. 3.

⁶ Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter förkortas härnäst ”barnkonventionen”.

⁷ Barnombudsmannen, FN:s barnrättskommitté och Sveriges rapporter, 2021.

⁸ CRC, Concluding Observations: Sweden, CRC/C/15/Add.248 p. 21-22.

⁹ CRC, Concluding Observations of the Committee on the Rights of the Child, CRC/C/SWE/CO/4 p. 27-28.

¹⁰ CRC, Concluding observations on the fifth periodic report of Sweden, CRC/C/SWE/CO/5 p. 17-18.

¹¹ CRC, List of issues prior to submission of the combined sixth and seventh periodic reports of Sweden, CRC/C/SWE/QPR/6-7 s. 3 och 8.

med sin familj.¹² Samma uppfattning råder även fem år senare, där det i en ny rapport från Barnombudsmannen som publicerades i augusti 2022, framförs att barnets bästa fortfarande hanteras på ett bristfälligt sätt i asylärenden och att Sverige måste vidta åtgärder för att säkerställa att barns egna asylskäl är föremål för individuella bedömningar.¹³

Till detta ska tilläggas att det finns en del tidigare forskning kring Migrationsverkets hantering av barns egna asylskäl.¹⁴ Däremot har migrationsdomstolarnas hantering av barns egna asylskäl inte undersökts i lika stor utsträckning. Rädda Barnen har genomfört två kartläggningar från senare år, en från 2008¹⁵ och en från 2016¹⁶, där hanteringen av barns egna asylskäl undersöktes även ur migrationsdomstolarnas perspektiv. Det framkommer i den senare rapporten att båda kartläggningarna kommer fram till samma slutsats, nämligen att barn sällan får sina egna asylskäl bedömda och att barn många gånger inte betraktas som egna unika individer.¹⁷

Mot bakgrund av vad som anförts ligger det nära till hands att tala om att det inte har skett någon markant förändring avseende förverkligandet av barnets bästa och tillvaratagandet av barns egna asylskäl i asylmål. Samtidigt är det ett mål enligt Sveriges migrationspolitik att individen ska få sina egna asylskäl beaktade i asylprocessen.¹⁸ Av denna anledning fann jag det intressant att fördjupa mig vidare i detta ämne genom att undersöka hur de svenska migrationsdomstolarna tillvaratar barns egna asylskäl i praktiken.

1.2 Syfte

Förevarande uppsats har som syfte att undersöka och analysera hur de svenska migrationsdomstolarna hanterar barns egna asylskäl i asylmål. Målet är att uppsatsen mynnar ut i en slutsats som bekräftar eller dementerar den kritik som tidigare presenterats, nämligen att barn betraktas som bihang till sina föräldrar i asylmål.

¹² Barnombudsmannen, Röster från barn och unga på flykt s. 25 jämte SOU 2020:63 vol. 3 s. 1665 ff.

¹³ Barnombudsmannen, The UN Convention on the Rights of the Child: supplementary report - Sweden s. 34 f. jämte SOU 2016:19 s. 158 f.

¹⁴ Exempelvis Tran, Barns egna asylskäl jämte Olsson, Nytt system - gamla brister jämte Lundberg och Lind, Technologies of Displacement and Children's Right to Asylum in Sweden jämte SOU 2016:19.

¹⁵ Olsson, Nytt system - gamla brister.

¹⁶ Tran, Barns egna asylskäl.

¹⁷ Ibid. s. 17 ff.

¹⁸ Prop. 2020/21:191 s. 44.

1.3 Metod och material

För att uppnå detta syfte har två delundersökningar genomförts. Dessa delundersökningar förklaras närmare under separata rubriker i förevarande avsnitt.

1.3.1 Delundersökning 1

Den första delundersökningen beskriver hur barns egna asylskäl ska hanteras i asylprocessen enligt bland annat relevant nationellt regelverk, europeisk unionsrätt¹⁹ samt internationella vägledande instrument. Likaså förklaras hur barns egna asylskäl de facto hanteras i den svenska asylprocessen enligt resultat från tidigare kartläggningar. Eftersom det inte går att förklara vad det innebär att barns egna asylskäl ska bedömas individuellt enbart utifrån gällande rätt har jag behövt använda mig även av annat material såsom tidigare forskning samt riktlinjer och rekommendationer för att utröna vad rätten till en individuell prövning innebär i praktiken. Delundersökning ett går således längre än att fastställa gällande rätt eftersom materialet går utöver de erkända rättskällorna. Med anledning av detta var den rättsanalytiska metoden mest lämplig för genomförandet av denna delundersökning.²⁰

Materialet i delundersökningen har varit svensk lagstiftning, doktrin, förarbeten, praxis och EU-rättsliga rättsakter i form av direktiv. Utöver detta har materialet utgjorts av allmänna kommentarer från FN:s barnrättskommitté och rekommendationer och riktlinjer från United Nations High Commissioner for Refugees²¹ och United Nations Children's Fund²². Annat material har varit lagkommentarer från Karnov, Lexino och Nordstedts Juridik som hittas via databasen JUNO.

1.3.2 Delundersökning 2

För att kunna besvara syftet om hur barns egna asylskäl hanteras i praktiken samlade jag in och observerade totalt 56 domar som berörde barnfamiljer som sökt asyl och som avgjorts i någon av de fyra migrationsdomstolarna. Denna delundersökning genomfördes således med empirisk kvalitativ metod.²³ Delundersökningen utgörs av kvalitativa ansatser med anledning av att det inte är statistiskt mätbart hur barns egna asylskäl hanteras i asylmål utan det krävdes att

¹⁹ Europeisk unionsrätt förkortas härnäst ”EU-rätt” och Europeiska unionen förkortas härnäst ”EU”.

²⁰ Sandgren, Rättsvetenskap för uppsatsförfattare s. 47 och s. 54.

²¹ United Nations High Commissioner for Refugees förkortas härnäst ”UNHCR”.

²² United Nations Children's Fund förkortas härnäst ”UNICEF”.

²³ Sandgren, Rättsvetenskap för uppsatsförfattare s. 57 ff.

domarna observerades och analyserades. Delundersökningens resultatet ger således inte en säker sanning utan istället har jag kunnat dra slutsatser som har varit mer eller mindre sannolika.²⁴

Domarna har slumpmässigt samlats in genom sökningar via databaserna Bisnode Infotorg²⁵ och JP Rättsfallsnet – migration²⁶. Vid sökningarna använde jag mig av olika nyckelord och kombinerade dessa på olika sätt för att jag skulle få fram ett så stort urval av relevanta domar som möjligt.²⁷

Om barnet ansluter sig till föräldrarnas asylskäl så innebär det inte att barnet inte har egna asylskäl. Åberopar däremot barnen asylskäl utöver de som är samma för hela familjen så har barnet ytterligare ett eget asylskäl som domstolen ska ta hänsyn till. Det är först när båda dessa asylskäl bemöts som det går att påstå att barnet har fått en individuell prövning.²⁸ Med anledning av detta delades undersökningen upp i två delar. Den ena delen av undersökningen fokuserade på de domar där barnet och föräldrarna hade samma asylskäl vilket i uppsatsen benämns som *samma individuella asylskäl*. Den andra delen av undersökningen fokuserade på domar där barnet åberopade egna asylskäl som var unika för det enskilda barnet och som skiljde sig från övriga familjens asylskäl vilket i uppsatsen benämns som barnets *separata individuella asylskäl*.

Till detta ska anföras att domarna undersöktes utifrån ett antal indikatorer med ett barnrättsligt fokus. Indikatorerna användes för att på ett så objektivt sätt som möjligt kunna undersöka hur barns egna asylskäl bedöms när de söker asyl tillsammans med sin familj. Genom indikatorerna anlades samma perspektiv på varje dom och inga andra aspekter eller värderingar intogs i någon av domarna. På så vis kunde jämförelser göras mellan domarna eftersom alla domar undersöktes på lika sätt. De indikatorer som användes utformades som matriser vid undersökningen och utgör bilagor i förevarande uppsats.

Vissa gemensamma indikatorer användes vid observationen av domarna oavsett om barnet åberopade samma individuella asylskäl som övriga familjemedlemmar eller om barnet

²⁴ Schelin, Kritiska perspektiv på rätten s. 97.

²⁵ <https://www.infotorg.se>.

²⁶ <https://www.jpinfo.net.se/tjanster/beslutsstod/jp-rattsfallsnetmigration/>.

²⁷ Exempel på använda nyckelord: Asyl, uppehållstillstånd, barn, barnets bästa, familj.

²⁸ SOU 2016:19 s. 161.

åberopade separata individuella asylskäl. Dessa indikatorer var barnets ålder, utfall i målet samt huruvida barnet hade hörts. Utöver detta var det några indikatorer som anpassades beroende på om barnet åberopade samma individuella asylskäl eller separata individuella asylskäl.

I den mån barnet åberopade samma individuella asylskäl som övriga familjemedlemmar så undersöktes också, utöver de gemensamma indikatorerna, huruvida domstolarna redovisade en bedömning av de individuella asylskälen med barnet som individ i fokus eller om domstolarna redovisade en bedömning av de individuella asylskälen utifrån föräldrarnas perspektiv, med andra ord att familjen som ett kollektiv var i fokus. Till detta ska anföras att gränsdragningen mellan dessa två indikatorer har dragits vid att barnet benämns vid förnamn i domen. Det innebär att om domstolarna har benämnt barnet vid dess förnamn i bedömningen av det individuella asylskälet så har det bedömts som att barnet som individ har varit i fokus. Det ska emellertid betonas att vissa mål har bedömts både som att barnet som individ har varit i fokus och som att bedömningen av det individuella asylskälet har gjorts utifrån det kollektiva perspektivet. Så är fallet om domstolen i helhet har redovisat sin bedömning av det individuella asylskälet utifrån föräldrarnas perspektiv och betraktar familjen som ett kollektiv men i vissa delar av sin bedömning uppmärksammar barnet, exempelvis genom att barnet benämns vid förnamn. I de domar som barnet fick en bedömning av sitt individuella asylskäl som var åtskild från den bedömning som redovisades avseende föräldrarnas individuella asylskäl så bedömdes det enbart som att barnet som individ var i fokus i domen. Vidare undersöktes det också om principen om familjens enhet hade använts i domarna.

Om det i domen framkom att barnet hade åberopat separata individuella asylskäl undersökte jag, utöver de tidigare nämnda gemensamma indikatorerna, huruvida domstolen redovisade eller inte redovisade en bedömning av barnets separata individuella asylskäl. Här var gränsdragningen enklare. I alla mål som det gick att utläsa att domstolen gjorde en bedömning avseende barnets separata individuella asylskäl så bedömdes det som att domstolen hade redovisat en bedömning och vice versa. Utöver detta undersöktes det huruvida barns separata individuella asylskäl påverkade utgången i målet.

Slutligen ska anföras att jag har diskuterat de domar där jag har fann svårigheter i att förstå hur domstolen hade redovisat kring barns egna asylskäl, med en utomstående person. I den mån vi genom diskussionen kom fram till likartade slutsatser kunde jag vara mer säker på att de slutsatser jag hade dragit var sannolika och rimliga.

1.4 Avgränsningar

Med hänsyn till uppsatsens tidsram har det inte varit möjligt att undersöka alla mål i alla instanser som har berört barnfamiljer som sökt asyl. Med anledning av detta avgränsades delundersökning två till att omfatta totalt 56 domar som alla har berört barnfamiljer som sökt asyl och som har blivit avgjorda i någon av de fyra migrationsdomstolarna mellan åren 2017-2022. Det har förekommit att viss information har hämtats från Migrationsverkets beslut men det gjordes ingen ytterligare granskning av dessa beslut. Utöver detta beaktade och jämförde delundersökning två inte huruvida barns egna asylskäl hanteras olika i de fyra migrationsdomstolarna. Likaså beaktade inte undersökningen om hanteringen av barns egna asylskäl skiljer sig åt beroende på barnets kön och ursprungsland.

I de domar där klagandena inte har ansetts vara flyktingar eller alternativt skyddsbehövande har domstolarna också utrett huruvida det fanns särskilt ömmande omständigheter. Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund såsom flyktingskap eller alternativt skyddsbehövande ska domstolarna utreda om det föreligger särskilt ömmande omständigheter för barnet i det enskilda målet enligt 5 kap. 6 § 2 st. Utlänningslag (2005:716)²⁹, som en sista grund för uppehållstillstånd. Förevarande uppsats syftar till att utreda hur barns egna *asylskäl* hanteras och asyl enligt 1 kap. 3 § UtIL innebär att en person beviljas uppehållstillstånd med anledning av att hon eller han är flykting eller alternativt skyddsbehövande. Därför valde jag att avgränsa min undersökning på så vis att jag enbart observerade hur migrationsdomstolarna redovisade sin bedömning avseende skälen för flyktingskap eller alternativt skyddsbehövande. Således undersökte jag inte hur migrationsdomstolarna redovisade kring barns särskilt ömmande omständigheter.

1.5 Felkällor

Förevarande uppsats har undersökt totalt 56 stycken domar som avgjorts mellan åren 2017-2022. Detta utgör en liten del i det stora hela varför en felkälla är att det inte kan garanteras att de slutsatser som dragits i denna uppsats är hundra procentigt sanningsenliga utan slutsatserna är enbart mer eller mindre sannolika. Det hade krävts att jag undersökte *alla* relevanta domar för att kunna påvisa några säkra slutsatser.

²⁹ Utlänningslag (2005:716) förkortas härnäst ”UtIL” vid lagrumshänvisning.

Vid genomförandet av undersökningen hade jag tillgång till domarna och i förekommande fall även Migrationsverkets beslut. Däremot hade jag inte tillgång till protokoll och liknande anteckningar som domstolen kan ha fört vid avgörandet av målet. En felkälla är därför att slutsatserna i denna uppsats enbart grundar sig på det domstolarna har redovisat i domskälen och det finns således en risk att jag hade dragit andra slutsatser om jag hade haft tillgång till allt material som legat till grund för domen.

Ytterligare en felkälla är att delundersökning två genomsyras av subjektivitet. Detta med anledning av att jag har läst domarna och sedermera gjort analyser och dragit slutsatser utifrån hur jag uppfattade av domskälen att barnets egna asylskäl bedömdes i det enskilda målet.

En sista felkälla är att jag vid insamlingen av domarna har använt olika nyckelord vid sökningarna på databaserna. Det innebär att jag kunde ha hittat andra relevanta domar än de jag samlat in om sökning hade gjorts med alla möjliga relevanta nyckelord och kombinationer av dessa. Eftersom en sådan sökning var ogenomförbar med hänsyn till uppsatsens tidsram använde jag istället några få relevanta nyckelord och kombinerade dessa på flera olika sätt för att få ett så stort urval som möjligt.

1.6 Tidigare forskningsläge

Barnets ställning i olika sammanhang, däribland asylprocessen, har alltid varit aktuellt att diskutera eftersom det är ett ämne som med all sannolikhet väcker känslor hos de allra flesta. Med anledning av detta finns det mycket tidigare forskning inom området och i detta avsnitt ska nämnas en del.

Det finns bland annat några avhandlingar inom området. Eva Nilsson utgav en avhandling vid Umeå universitet 2007 med titeln *Barn i rättens gränsland - om barnperspektivet vid prövning av uppehållstillstånd* där hon undersökte hanteringen av barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd. Annan relevant doktrin som fokuserat på barnets bästa i migrationsärenden är Louise Danes avhandling vid Stockholms universitet från 2019 med titeln *Den reglerade invandringen och barnets bästa*.

Håkan Sandesjö har skrivit en handbok med fokus på barnrättsperspektivet i asylprocessen. Handbokens titel är *Barnrättsperspektivet i asylprocessen* och andra upplagan utgavs 2022. I

denna bok redogör Håkan för det rättsliga material som är relevant vid bedömningen om barn ska beviljas asyl. Syftet med handboken är att den ska vara ett stöd för beslutsfattare inom området. Annan relevant litteratur i sammanhanget är *Barnets bästa i ett mångkulturellt Sverige* som är skriven av Johanna Schiratzki. Hon publicerade den andra upplagan av boken 2005 och i boken redogörs främst för hur barnets bästa ska förstås och vilket genomslag principen har fått i svensk rätt.

Det har också publicerats en del rapporter och artiklar på området. Bland annat har Anna Lundberg skrivit en rapport vid Malmö universitet som publicerades 2009 med titeln *Principen om barnets bästa i asylprocessen - ett konstruktivt verktyg eller kejsarens nya kläder?* År 2017 skrev hon också en artikel tillsammans med Jacob Lind om barnets roll i den svenska asylprocessen. Utöver detta har Rädda Barnen genomfört fyra kartläggningar med fokus på hanteringen av barns egna asylskäl vid Migrationsverket och migrationsdomstolarna där den senaste rapporten publicerades 2016.

1.7 Terminologi

Det finns anledning att förtydliga de termer som förekommer löpande i uppsatsen. Med begreppet *barnfamilj* avses en familj som består av barn och med begreppet *barn* avses enligt utlänningslagens mening en person som är under 18 år.³⁰

Med begreppet *asylskäl* avses de skäl som avgör om den enskilde ska beviljas uppehållstillstånd eller inte.³¹ För att beviljas uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande måste asylskälen uppfylla de kriterier som stipuleras i 4 kap. 1-2 §§ UtlL. Barn som söker asyl tillsammans med sin familj kan ha *egna asylskäl*. Att barn har egna asylskäl innebär antingen att de åberopar samma asylskäl som sina föräldrar eller att de åberopar asylskäl som hänför sig enbart till det enskilda barnet och således skiljer sig från föräldrarnas asylskäl.³² Det innebär att oavsett om barnet åberopar samma asylskäl som sina föräldrar eller andra asylskäl som skiljer sig så utgör det *egna* asylskäl för barnet. Till detta hör att oavsett om barnet har samma asylskäl som föräldrarna eller asylskäl som skiljer sig från föräldrarnas asylskäl så har barnet rätt till en individuell prövning av dessa asylskäl.³³ Inom ramen för förevarande uppsats benämns asylskäl

³⁰ 1 kap. 2 § UtlL.

³¹ Jfr Lagrådsremiss, Ändrade regler i utlänningslagen s. 67.

³² Tran, Barns egna asylskäl s. 3.

³³ Ibid. s. 3.

som är samma för barnen och föräldrarna som *samma individuella asylskäl*. Asylskäl som hänför sig enbart till barnet och som skiljer sig från föräldrarnas asylskäl benämns som *barns separata individuella asylskäl*. *Barns egna asylskäl* utgör således ett paraplybegrepp som omfattar både att familjemedlemmarna kan ha samma individuella asylskäl och att barnet kan ha separata individuella asylskäl.

I föräldrabalk (1949:381)³⁴ görs det åtskillnad mellan begreppet *vårdnadshavare* och *förälder*. Den person som är vårdnadshavare har det juridiska ansvaret över barnet enligt 6 kap. 2 § FB. Ansvaret att vårda över barnet består till dess att barnet fyller 18 år.³⁵ Begreppet förälder omfattar *biologisk förälder*, *social förälder* och *rättslig förälder*. Den person som har fött barnet och den person som har befruktat ägget är biologiska föräldrar.³⁶ Med social förälder avses de personer som inte har biologisk eller genetisk koppling till barnet, exempelvis om barnet har blivit adopterat.³⁷ Rättslig förälder är den person som har fastställts som förälder enligt reglerna i föräldrabalken.³⁸ Många gånger är vårdnadshavare och förälder samma person men ibland kan vårdnadshavaren vara en annan person.³⁹ I de domar som har varit föremål för delundersökning två har det inte gått att utläsa huruvida de två vuxna personerna i familjen har varit både föräldrar och vårdnadshavare. Istället för att använda båda dessa begrepp tillsammans i uppsatsen har jag valt att enbart använda termen *förälder*.

1.8 Disposition

Uppsatsen består av fem avsnitt, inklusive inledningen som utgör det första avsnittet. Avsnitt två utgörs av den första delundersökningen och avsnitt tre av den andra delundersökningen. Dessa två undersökningar mynnar sedan ut i det fjärde avsnittet som består av en analys. Analysen är i sin tur uppdelad i tre mindre delar. I den första delen förs en diskussion avseende migrationsdomstolarnas hantering av asylskälen när familjemedlemmarna har åberopat samma individuella asylskäl. I den andra delen diskuteras hanteringen av asylskälen när barnet har åberopat separata individuella asylskäl som skiljer sig från övriga familjens asylskäl. I analysens tredje del sammanfattas del ett och två och det redogörs även för vilka åtgärder som

³⁴ Föräldrabalk (1949:381) förkortas härnäst ”FB” vid lagrumshänvisning.

³⁵ 6 kap. 2 § 1 st. FB.

³⁶ Mägi och Zimmerman, Stjärnfamiljejuridik s. 147.

³⁷ Ibid. s. 148.

³⁸ Ibid. s. 148.

³⁹ Jfr 6 kap. 3- 10 g §§ FB.

är önskvärda för att barns roll i asylprocessen ska förbättras. I det femte och sista avsnittet hittas slutordet där säcken knyts ihop.

2 Hanteringen av barns egna asylskäl i den svenska asylprocessen

2.1 Relevanta begrepp

2.1.1 Asyl och uppehållstillstånd

Enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna har var och en rätt att i andra länder söka och få asyl från förföljelse.⁴⁰ Asyl innebär att en söker skydd i ett annat land än sitt hemland.⁴¹ Den person som söker asyl kallas för asylsökande och ansökan mynnar ut i ett beslut som innebär att personen antingen får stanna i landet eller inte, det vill säga får uppehållstillstånd.⁴² En person som söker asyl i Sverige kan få uppehållstillstånd av två anledningar, dels som flykting och dels som alternativt skyddsbehövande.⁴³ Dessa två grunder för asyl utgör så kallade skyddsgrunder.⁴⁴ Det innebär att uppehållstillstånd beviljas med grund i ett skyddsbehov.

Med anledning av flyktingkrisen 2015⁴⁵ inrättades lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.⁴⁶ Syftet med lagen var att minska antalet asylsökande i Sverige eftersom flyktingkrisen bidrog till en ökad belastning på det svenska asylsystemet.⁴⁷ För asylsökande innebär denna lag att i det fall en beviljas uppehållstillstånd ska detta vara tidsbegränsat.⁴⁸ Flyktingar får uppehållstillstånd i tre år och alternativt skyddsbehövande får uppehållstillstånd i tretton månader.⁴⁹ I samband med införandet av den tillfälliga lagen noterades ett behov av att ändra reglerna varpå tillfälliga uppehållstillstånd numera är huvudregeln även i den ursprungliga utlänningslagen.⁵⁰ De nya reglerna är mer lika

⁴⁰ Artikel 14 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.

⁴¹ Migrationsverket, Vad betyder orden, 2021.

⁴² Asylrättscentrum, Så fungerar asylprocessen, u.å.

⁴³ 1 kap. 3 § UtL jämte 5 kap. 1 § UtL jämte jfr Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 161 f. jämte Sandesjö och Wikrén, Utlänningslag (2005:716), kommentar till 1 kap. 3 §.

⁴⁴ Jfr Prop. 2004/05:170 s. 176.

⁴⁵ Prop. 2020/21:191 s. 50 f.

⁴⁶ Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige förkortas hädanefter ”TUtL”.

⁴⁷ Prop. 2020/21:191 s. 50 f.

⁴⁸ 5 § 1 st. TUtL.

⁴⁹ 5 § 2 st. TUtL jämte 5 kap. 1a § 1 st. UtL jämte 5 § 3 st. TUtL jämte 5 kap. 1a § 2 st. UtL.

⁵⁰ Se 5 kap. 1 a § UtL. jämte Prop. 2020/21:191 s. 54 ff.

asylregleringen i andra EU-rättsliga länder och innebär att Sverige på ett hållbart och långsiktigt vis ska kunna tillförsäkra asylsökande skydd.⁵¹

2.1.2 Skyddsbehov som flykting

En asylsökande kan beviljas uppehållstillstånd med anledning av att en är flykting. Definitionen som hittas i utlänningslagen har sin rot i 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning.⁵² Sverige har skrivit under både konventionen och protokollet och är därmed rättsligt bundna till dessa.⁵³ I 1951 års konvention stipuleras flyktingdefinitionen i artikel 1A(1). Denna artikel stadgar att en person enbart kan vara flykting med anledning av en händelse som inträffat före den 1 januari 1951. Därav tillkom 1967 års protokoll som tar bort denna datumbegränsning vilket innebär att de länder som anslutit sig till detta protokoll ska tillämpa flyktingdefinitionen oavsett när händelsen inträffat.⁵⁴

Att vara flykting innebär att en söker skydd i ett annat land än det som en är medborgare i. Detta med anledning av att en känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön, ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp. Likväl ska en inte vilja ta del av det skydd som medborgarlandet kan erbjuda med anledning av denna rädsla.⁵⁵ I den mån den enskilde beviljas uppehållstillstånd med anledning av denne är flykting får personen i fråga också flyktingstatusförklaring.⁵⁶

FN:s barnrättskommitté har tidigare uttryckt en oro över att det i utlänningslagen inte finns någon reglering avseende *barnspecifika* former av förföljelse. Detta kan vara exempelvis risken att utsättas för tvångsarbete, barnäktenskap, rekrytering till barnsoldat, kvinnlig könsstympning och människohandel.⁵⁷ I sammanhanget ska även nämnas att det görs åtskillnad mellan förföljelsegrunden och förföljelse. Det förstnämnda tar sikte på orsakerna till att förföljelsen drabbar en specifik person och det sistnämnda tar sikte på den handling som den enskilde utsätts för. Det finns således anledning att skilja mellan *barnrelaterad* förföljelse vilket innebär att

⁵¹ Prop. 2020/21:191 s. 5 och s. 51.

⁵² Fridström, Utlänningslag (2005:716), 4 kap. 1 § kommentar nr. 82, Karnov (JUNO).

⁵³ Ibid. jämte Nilsson, Barn i rättens gränsland: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 98.

⁵⁴ UNHCR, Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning p. 9.

⁵⁵ 4 kap. 1 § UtLL.

⁵⁶ 4 kap. 3 § UtLL.

⁵⁷ CRC, Concluding observations on the fifth periodic report of Sweden, CRC/C/SWE/CO/5 s. 11 jämte Schiratzki, Barnets bästa i ett mångkulturellt Sverige s. 75.

förföljelsegrunden drabbar barn just med anledning av att de är barn och *barnspecifik* förföljelse vilket är handlingarna som barnet utsätts för, det vill säga förföljelsemetoden.⁵⁸

Distinktionen mellan förföljelse och barnspecifika former av förföljelse har sin grund i att barn kan uppleva påfrestande situationer annorlunda från vuxna vilket ska beaktas vid bedömningen om asyl. En situation som för en vuxen inte bedöms som förföljelse skulle emellertid kunna vara förföljelse när det berör ett barn, med anledning av att personen i fråga är just ett barn. De prövande instanserna behöver därmed ta hänsyn till barns ålder, utveckling, mognad, beroendeställning med mera vid bedömningen av barns egna asylskäl. Med andra ord ska graden av förföljelse anpassas till barnets nivå.⁵⁹ Till detta ska också nämnas att hot, våld, bortförande med mera som riktas mot en familjemedlem till barnet, exempelvis föräldrarna, kan innebära att barnet känner en välgrundad fruktan trots att hotet inte är riktat mot barnet. Detta har sin förklaring i att barnet har en beroendeställning till sina föräldrar och därför skulle exempelvis en ofrivillig separation från föräldrarna kunna räknas som förföljelse mot barnet.⁶⁰ Utöver detta kan tidigare förföljelse spela en avsevärd betydelse, men inte vara avgörande, vid bedömningen om en person är att anse som flykting. Med anledning av barns särskilda utsatthet borde tidigare förföljelse däremot vara tillräckligt för att denne ska anses vara flykting.⁶¹

2.1.3 Skyddsbehov som alternativt skyddsbehövande

Att vara alternativt skyddsbehövande innebär att en inte uppfyller kraven för att vara flykting men som vid ett återvändande till sitt hemland riskerar att straffas med döden, kroppsstraff eller utsättas för tortyr eller annan förnedrande behandling.⁶² Likaså träffar bestämmelsen de utlänningar som vid ett återvändande till hemlandet som civilpersoner skulle löpa allvarlig och personlig risk att skadas av urskillningslöst våld på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt. Precis som i definitionen för flyktingar ska personen i fråga inte vilja begagna sig av hemlandets skydd. Denna definition härstammar från skyddsgrundsdirektivet⁶³, där definitionen av

⁵⁸ Nilsson, Barn i rättens gränsländ: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 126 f jämte Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2013 s. 103.

⁵⁹ UNHCR, UNICEF och Migrationsverket, Barnets rättigheter i asylprocessen s. 22.

⁶⁰ Ibid. s. 22 f.

⁶¹ Nilsson, Barn i rättens gränsländ: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 109.

⁶² 4 kap. 2 § UtIL.

⁶³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning).

alternativt skyddsbehövande hittas i artikel 2(e-f) och artikel 15. I den mån en person beviljas uppehållstillstånd ska denne få alternativt skyddsstatusförklaring.⁶⁴

2.1.4 Principen om familjens enhet

Familjens enhet är en princip inom utlänningsrätten som tar fasta på att kärnfamiljen ska hållas samman i största möjliga mån. Av artikel 16.3 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna stadgas att familjen betraktas som den grundläggande enheten i samhället och ska därför skyddas.⁶⁵

Principen om familjens enhet innebär att om den asylsökanden är nära anhörig till någon som har beviljats uppehållstillstånd på grund av risk för skyddsgrundande behandling, tillmäts detta stor risk vid den individuella prövningen om huruvida den anhöriga också riskerar skyddsgrundande behandling vid ett återvändande. Om det bedöms att det finns en sådan risk beviljas den anhöriga uppehållstillstånd och statusförklaring med grund i principen om familjens enhet.⁶⁶ Principen om familjens enhet är tillämplig både i de fall då en familjemedlem beviljas flyktingstatus men också då en familjemedlem beviljas alternativ skyddsstatus.⁶⁷

Principen om familjens enhet behandlas även i UNHCR:s handbok. I denna anges att begreppet familj åtminstone ska omfatta make eller maka samt minderåriga barn.⁶⁸ Det innebär att även andra nära anhöriga kan omfattas av principen såsom sambos samt äldre föräldrar så länge de ingår i samma hushåll.⁶⁹

UNHCR föreskriver även att i den mån familjens *överhuvud* beviljas uppehållstillstånd och flyktingstatus ska det gälla även för övriga familjemedlemmar enligt principen om familjens enhet.⁷⁰ Det har länge funnits en uppfattning om att det måste vara mannen i familjen som är familjens överhuvud. Det är emellertid inte längre en vedertagen uppfattning.⁷¹ Numera är det bekräftat att även föräldrar kan få beviljat uppehållstillstånd och statusförklaring till följd av att

⁶⁴ 4 kap. 3a § UtIL.

⁶⁵ UNHCR, Convention and protocol relating to the status of refugees 10 f.

⁶⁶ Prop. 2009/10:31 s. 74 och s. 81.

⁶⁷ Ibid. s. 74 jämte artikel 23 i skyddsgrundsdirektivet.

⁶⁸ UNHCR, Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning p. 185 jämte Sandsjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 98.

⁶⁹ Sandsjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 158.

⁷⁰ UNHCR, Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning p. 184.

⁷¹ UNHCR, Family Protection Issue, p. 11.

barnet har erkänts detta.⁷² Det ska också tilläggas att UNHCR har uttryckt att förföljelse som drabbar en familjemedlem många gånger indirekt drabbar hela familjen med anledning av att de är en familj. Därför ska varje familjemedlem ha möjlighet att framföra sina asylskäl. Detta gäller framför allt i den mån familjens överhuvud inte erkänns flyktingstatus och uppehållstillstånd eftersom det i sådana fall är viktigt att alla i familjen får möjlighet att framföra sina asylskäl för att ett rättssäkert beslut ska kunna tas.⁷³

Ytterligare en rättsakt som erkänner familjen som en enhet är barnkonventionen.⁷⁴ I artikel 9 stipuleras att barn inte ska behöva skiljas från sina föräldrar om det inte är nödvändigt med anledning av barnets bästa. Likaså stadgar artikel 10 och artikel 20 att barnet har rätt att återförenas med sin familj om den har splittrats. Andra relevanta artiklar som påpekar föräldrarnas rätt att utöva inflytande över sina barns uppväxt och att barnen ska ha rätt att vårdas av sina föräldrar är artikel 5, artikel 7, artikel 14.2 och artikel 18. Det är således tydligt att barnkonventionen genomgående tar stor hänsyn till familjen och att denna ska hålla ihop.⁷⁵

2.2 Domstolarnas utredningsskyldighet i asylprocessen

För att asylprocessen ska anses vara rättssäker finns det krav på att beslutsfattarna ska kartlägga och utreda alla de skäl som kan ligga till grund för uppehållstillstånd, oberoende om det rör sig om vuxna eller barn.⁷⁶ Det finns en skillnad i innebörden av att *kartlägga* respektive att *pröva* barns egna asylskäl. Att kartlägga barns egna asylskäl innebär att de prövande insatserna ska utreda vilka asylskäl barnet i fråga har. De asylskäl som framkommer genom utredningen ska sedan ligga till grund för prövningen om huruvida barnet har rätt till asyl.⁷⁷

Sedan 2006 har asylprocessen utgjort en tvåpartsprocess där migrationsdomstolen och migrationsöverdomstolen är specialdomstolar som överprövar Migrationsverkets beslut om bland annat avvisning i asylärenden.⁷⁸ En tvåpartsprocess är fördelaktig utifrån domstolens synpunkt med anledningen av att denne får viss avlastning i utredningsskyldigheten eftersom Migrationsverket under sin utredning redan inhämtat underlag.⁷⁹ Beslutsunderlaget blir på så

⁷² Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 157.

⁷³ UNHCR, Family Protection Issue p. 10.

⁷⁴ Preamble i lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

⁷⁵ Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 155 f.

⁷⁶ Tran, Barns egna asylskäl s. 10.

⁷⁷ Ibid. s. 10.

⁷⁸ 14 kap. 14a § UtIL jämte 16 kap. 9 § UtIL.

⁷⁹ Lavin, Tvåpartsmål i förvaltningsprocessen s. 101 jämte Prop. 2004/05:170 s. 138 f.

viss fylligare genom att båda parter, Migrationsverket och domstolen, inhämtar underlag som ligger till grund för beslutet.⁸⁰

I asylprocessen utgör Migrationsverket första instans. 23 § förvaltningslag (2017:900) stipulerar att utredningens tyngdpunkt ligger i första instans vilket innebär att Migrationsverket i första hand ska ta fram allt material som kan vara relevant för beslutet.⁸¹ Anledningen till detta är att förhindra att den enskilde ska behöva gå vidare med saken till domstol.⁸² Migrationsdomstolens utredningsskyldighet stipuleras i 8 § förvaltningsprocesslag (1971:291)⁸³ som stadgar att domstolen ska se till att ärendet blir tillräckligt utrett enligt vad dess beskaffenhet kräver. Denna utredningsskyldighet benämns som *officialprincipen*.⁸⁴ Domstolens utredningsskyldighet kan delas upp i två uppgifter. I första hand ska domstolen begränsa sin roll genom att vägleda parterna. Domstolen kan således påtala för den sökande att det finns vissa frågetecken i deras talan eller att det saknas omständigheter som kan påverka utgången i målet. Utöver detta kan domstolen på egen hand, *ex officio*, inhämta information som de anser är relevant för att målet ska kunna utredas på ett tillfredsställande vis.⁸⁵

Principen är att den sökande själv ska visa att denne uppfyller kraven för att beviljas en förmån.⁸⁶ I asylärenden har däremot myndigheterna ett större utredningsansvar och kraven på den enskilde minskar i viss mån.⁸⁷ Detta beror på att utgången i ett asylärende kan ha stor påverkan på den enskildes liv eftersom det hänför sig till den enskildes behov av skydd och mänskliga rättigheter. Det är därför viktigt att alla relevanta grunder har varit föremål för prövningen av ansökan. Därför har Migrationsverket och migrationsdomstolarna kommit att få en mer aktiv roll i bidragandet till beslutsunderlaget i asylmål och bevisbördan har därmed i viss mån flyttats från den enskilde till Migrationsverket och migrationsdomstolarna.⁸⁸ Likaså har regeringen understrukit att Migrationsverket och migrationsdomstolarna har ett ansvar för att se till att allt nödvändigt material kommer in.⁸⁹ UNHCR har också uttalat att beslutsfattarna

⁸⁰ Prop. 2004/05:170, s. 105.

⁸¹ Blomberg och Södergren, Förvaltningsprocesslag (1971:291) kommentar till 8 §, Lexino (JUNO).

⁸² Ahlström, Förvaltningslag (2017:900), kommentar till 23 §, Lexino (JUNO).

⁸³ Förvaltningsprocesslag (1971:291) förkortas härnäst ”FPL” vid lagrumshänvisning.

⁸⁴ Blomberg och Södergren, Förvaltningsprocesslag (1971:291) kommentar till 8 §, Lexino (JUNO).

⁸⁵ *Ibid.*

⁸⁶ Lavin, Migrationsmål kontra allmänna förvaltningsmål s. 88.

⁸⁷ Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 148 f.

⁸⁸ *Ibid.* s. 149 f.

⁸⁹ Prop 2009/10:31 s. 127.

i vissa fall behöver utnyttja alla medel för att få tag i tillräcklig bevisning för att utreda målet.⁹⁰ Till detta ska nämnas att ett begrepp som är aktuellt i sammanhanget är *robusthet*. Det innebär att om domstolen anser att det saknas bevis i ärendet för att kunna ta ett beslut, det vill säga att beslutsunderlaget inte är robust nog, så aktualiseras domstolens utredningsansvar.⁹¹ Det kan till exempel inte begäras att den enskilde som söker asyl har kunskap om vilka konkreta omständigheter som utgör asylskäl eller hur detaljerad den enskildes berättelse om asylskälen bör vara. Domstolen kan därför ställa följdfrågor med grund i relevant landinformation till den enskilde i de mål som det behövs för att beslutsunderlaget ska bli robust nog.⁹²

Sett till de asylprocesser där den sökande är ett barn är det ännu mer problematiskt för den enskilde att själv bevisa att denne uppfyller kraven för att beviljas asylskäl. Detta eftersom barnet kan ha vissa svårigheter att uttrycka sig och därmed få fram sådan information som är relevant för utredningen.⁹³ I asylärenden som berör ett barn förflyttas således utredningsskyldigheten ännu längre i från den enskilde.⁹⁴ Det kan handla om att domstolen bland annat tar in expertutlåtande från psykologer och läkare för att kartlägga barns egna asylskäl.⁹⁵ Det kan också handla om att domstolen behöver inhämta relevant landinformation som barnet inte kan förmedla.⁹⁶

Ett mål värt att nämna i sammanhanget är MIG 2006:1. Detta var det första referatet sedan införandet av den nya process- och instansordningen 2006. I detta mål blev migrationsdomstolen kritiserade för att de brustit i sitt utredningsansvar. Detta med anledning av att migrationsdomstolen enbart godtagit Migrationsverkets bedömning avseende den enskildes återopade asylskäl utan närmare motivering om grunden till detta. Migrationsdomstolen gjorde ingen egen utredning avseende oklarheterna kopplade till asylskälet och använde inte heller sig av landinformation trots att detta var högst relevant i sammanhanget. Istället konstaterade enbart migrationsdomstolen kortfattat att de höll med Migrationsverket i deras bedömning. En slutsats som kan dras av detta mål är således att migrationsdomstolen inte ska inta en passiv roll, även om det största utredningsansvaret åligger

⁹⁰ UNHCR, Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning p. 196.

⁹¹ Cegrell Karlander, Officialprincipen i migrationsprocessen s. 209.

⁹² Ibid. s. 210.

⁹³ Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 148 jämte jfr UNHCR, Guidelines on International Protection No. 8 p. 72.

⁹⁴ Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 149.

⁹⁵ Tran, Barns egna asylskäl s. 10.

⁹⁶ UNHCR, Guidelines on International Protection No. 8 p. 74.

Migrationsverket och den enskilde.⁹⁷ Vidare kan sägas att om den enskilde åberopar ett asylskäl men inte i tillräcklig utsträckning bevisar detta borde domstolen vidta åtgärder för att i sin tur kunna utreda och bedöma asylskälet.⁹⁸

2.3 Barns rätt till en individuell prövning av sina egna asylskäl

2.3.1 Barn som rättighetsbärare i asylprocessen enligt barnkonventionen

Att barn är rättighetsbärare innebär generellt att de har rätt att få sina mänskliga rättigheter uppfyllda. Att ha en rättighet kan förklaras som att individen har ett intresse som anses vara skyddsvärt vilket också innebär att andra individer måste respektera detta intresse.⁹⁹

En kan se på rättigheter utifrån två perspektiv, dels utifrån ett viljeteoretiskt perspektiv och dels utifrån ett intressebaserat perspektiv. Det förstnämnda perspektivet innebär att en rättighet är något som individen kan kräva eller avstå. Det förutsätter däremot att individen har förmågan att själv bestämma över sina rättigheter. För barns del innebär det att de skulle ha rättigheter först när de har förmåga och kompetens att bestämma över sina rättigheter. Det sistnämnda perspektivet innebär istället att någon annan ser till att skydda vad de tror är barnets intresse, med andra ord ligger uppfyllandet av barnets rättigheter i någon annans händer. Det kan ifrågasättas om det sistnämnda perspektivet faktiskt innebär att barnet betraktas som rättighetsbärare. Detta eftersom barnets rättigheter ligger i betraktarens ögon. Eftersom små barn inte har möjlighet att bestämma över sina egna rättigheter så krävs det en kombination mellan de nämnda perspektiven. För att på bästa sätt tillgodose barnets rättigheter i olika situationer krävs att kunskap om barn och erfarenhet av tidigare situationer tillämpas i kombination med barnets egna åsikter om vad som är bäst för denne. Med andra ord behöver barn betraktas och behandlas som de rättsinnehavare de faktiskt är och det måste finnas utrymme för barnets självbestämmanderätt och möjlighet att påverka så långt det är praktiskt genomförbart.¹⁰⁰

⁹⁷ Cegrell Karlander, *Officialprincipen i migrationsprocessen* s. 217 ff. jämte Lagerqvist Veloz Roca, *Beslutsunderlaget i migrationsärenden: det allmännas utredningsansvar och sökandes uppgiftsskyldighet* s. 191.

⁹⁸ Cegrell Karlander, *Officialprincipen i migrationsprocessen* s. 219 f.

⁹⁹ Singer, *Barnets bästa: om barns rättsliga ställning i familj och samhälle* s. 46 ff.

¹⁰⁰ *Ibid.* s. 46 ff.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna gäller för envar, även för barn. För att ytterligare stärka barnets ställning som rättighetsbärare antogs barnkonventionen. Det var genom denna konvention som barn för första gången fick sina egna rättigheter nedskrivna i ett internationell bindande avtal.¹⁰¹ I Sverige har barnkonventionen haft ställning som svensk lag sedan 1 januari 2020.¹⁰² Det innebär att konventionen ska tillämpas i alla beslut och av alla beslutsfattare. I och med detta finns det också en förhoppning om att barnets roll ska stärkas ytterligare i det svenska rättsväsendet.¹⁰³ Två av de grundläggande principerna i barnkonventionen är artikel 2.1 och artikel 3.1. Den förstnämnda artikeln innebär att medlemsstaterna ska tillförsäkra att *alla* barn får sina rättigheter uppfyllda och den sistnämnda artikeln stadgar att barnets bästa ska beaktas i alla beslut som berör barn.¹⁰⁴

Till barnets rättigheter i asylprocessen ska även artikel 22 i barnkonventionen nämnas som stipulerar att alla barn, med eller utan föräldrar, som söker asyl som flykting har rätt att få lämpligt skydd och humanitärt bistånd.¹⁰⁵ Syftet med artikeln är bland annat att medlemsstaten uppmärksammar att dessa barn behöver extra skydd och stöd.¹⁰⁶ Denna artikel måste läsas i ljuset av andra artiklar i barnkonventionen. Till detta ska nämnas att även om artikel 22 inte direkt omfattar barn som är alternativt skyddsbehövande så har de barn också rätt att åtnjuta konventionens rättigheter i enlighet med artikel 2. Vidare måste artikel 22 läsas tillsammans med artikel 5 som stadgar att föräldrarna har ett primärt ansvar över sina barn. Med anledning av detta ska staten ska se till att familjen återförenas vid separation enligt artikel 10 och 20 och att familjen hålls samman under asylprocessen enligt artikel 9. Likaså ska staten enligt artikel 4 vidta lämpliga åtgärder, såsom lagstiftningsåtgärder, för att verkliggöra rättigheterna i barnkonventionen. Vad gäller barns sociala, kulturella och ekonomiska rättigheter ska staten utnyttja alla medel till buds för att säkerställa dessa rättigheter för barn som söker asyl enligt artikel 4. Artikel 12 blir också aktuell i sammanhanget om att barnet ska höras i frågor som berör dem, såsom i asylmål. Likaså är artikel 3 om barnets bästa också aktuell i asylmål.¹⁰⁷

Till detta hör att vikten av artikel 3 och artikel 12 i barnkonventionen tydliggörs i utlänningslagen genom införandet av särskilda bestämmelser vid beslut om barn. 1 kap. 10 §

¹⁰¹ SOU 2020:63 vol. 1 s. 91.

¹⁰² Ibid. s. 96.

¹⁰³ SOU 2016:19 s. 39.

¹⁰⁴ SOU 2020:63 vol. 1 s. 98.

¹⁰⁵ Schiratzki, Barnets bästa i ett mångkulturellt Sverige s. 65.

¹⁰⁶ SOU 2020:63 vol. 2 s. 896.

¹⁰⁷ Ibid. s. 898 ff.

UtlL stipulerar att barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn. Likaså stipulerar 1 kap. 11 § UtlL att barnet ska höras om det inte är olämpligt. I den svenska asylprocessen betraktas en som barn fram till den dagen en fyller 18 år enligt 1 kap. 2 § UtlL. Vad gäller bestämmelsen om barnets bästa i utlänningslagen ska denna inte få en sådan långtgående tolkning att det räcker att vara ett barn för att få beviljat uppehållstillstånd.¹⁰⁸ Regeringen har betonat att en avvägning mellan olika alternativt måste göras för att komma fram till vad barnets bästa är. Det innebär att intressen som både har bättre respektive sämre konsekvenser för barnet måste vägas mot varandra.¹⁰⁹ Det är också av vikt att avvägningarna görs i det enskilda ärendet, det vill säga att bedömningarna ska ske för varje barn för sig.¹¹⁰

Att barnets bästa ska beaktas i varje beslut i asylprocessen innebär således att detta är en skyldighet som åligger bland annat migrationsdomstolarna. Dessa ska i varje mål beakta hur barnet kommer att påverkas, direkt eller indirekt, av beslutet.¹¹¹ Barnets bästa ska säkerställas genom att migrationsdomstolen ser till att barnet får genomgå en självständig och individuell process innan ett beslut avseende asyl tas.¹¹² Bedömningen om asyl ska göras med grund i de enskilda omständigheter som framkommit i målet och hänsyn ska tas till barnets kulturella och personliga förhållanden samt familjeförhållanden.¹¹³ Att barnets bästa ska beaktas i asylprocessen innebär således att barnets egna asylskäl ska utredas och motiveras i besluten.¹¹⁴ Barnrättskommittén betonar också att i den mån ett mål mynnar ut i avslag ska barnets bästa beaktas genom att det utreds hur ett återvändande till hemlandet kommer att påverka barnets rättigheter, utveckling, samt psykiska och fysiska hälsa.¹¹⁵

¹⁰⁸ Prop. 1996/97:25 s. 246 jämte SOU 2020:63 vol. 3 s. 1655.

¹⁰⁹ Prop. 1996/97:25 s. 248.

¹¹⁰ SOU 2020:63 vol. 3 s. 1655.

¹¹¹ FN:s kommitté för barnets rättigheter, Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 5 p. 12. jämte FN:s kommitté för barnets rättigheter, Gemensam allmän kommentar nr 3 och nr 22 p. 29.

¹¹² FN:s kommitté för barnets rättigheter, Gemensam allmän kommentar nr 3 och nr 22 p. 30.

¹¹³ FN:s kommitté för barnets rättigheter, Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 6 p. 72 jämte SOU 2020:63, vol. 2 s. 902.

¹¹⁴ Lundberg, Principen om barnets bästa i asylärenden, 2007.

¹¹⁵ FN:s kommitté för barnets rättigheter, Gemensam allmän kommentar nr 3 och nr 22 p. 32(g).

2.3.2 Rätten till en individuell bedömning enligt EU

2.3.2.1 Asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet

Nämnavert i sammanhanget är skyddsgrundsdirektivet och asylprocedurdirektivet¹¹⁶. Dessa två direktiv stadgar miniminormer vid asylförfarandet och eftersom Sverige är medlemmar i EU så måste svensk rätt uppfylla dessa normer.¹¹⁷ Asylprocedurdirektivet tar sikte på miniminormer som ska gälla vid beviljande och återkallande av internationellt skydd.¹¹⁸ Direktivet är således tillämpligt både på ansökningar om flyktingstatus och alternativt skyddsbehövande.¹¹⁹ Vad gäller skyddsgrundsdirektivet är syftet med detta direktiv att fastställa gemensamma kriterier för bedömningen av när enskilda personer ska betraktas som flyktingar eller i behov av annat internationellt skydd, däribland alternativt skyddsbehövande.¹²⁰

Det är således konstaterat att både asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet är tillämpligt på asylförfarandet vid bedömningen om huruvida den enskilde uppfyller grunderna för flyktingskap eller alternativt skyddsbehövande. I artikel 10.3 a i asylprocedurdirektivet föreskrivs att ansökningar om internationellt skydd ska prövas individuellt, objektivt och opartiskt. Likaså stadgas i artikel 4.3 i skyddsgrundsdirektivet att bedömningen av en ansökan om internationellt skydd ska vara individuell och innebörden av detta tydliggörs genom att det bland annat stipuleras att sökandens personliga ställning och förhållanden ska bedömas och hänsyn ska tas till faktorer såsom kön och ålder.¹²¹ Direktiven ger emellertid inte mer vägledning gällande innebörden av rätten till individuell prövning. Det ska dock tilläggas att båda direktiven föreskriver att barnets bästa ska komma i främsta rummet när direktiven tillämpas.¹²² Som tidigare konstaterat ska domstolen i enlighet med barnets bästa ta hänsyn till barnets enskilda omständigheter vid bedömningen om asyl.¹²³

¹¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning).

¹¹⁷ SOU 2006:6 s. 55 jämte SOU 2006:61 s. 41 jämte Prop. 2016/17:17 s. 31 jämte Prop. 2013/14:248 s. 20.

¹¹⁸ Prop. 2016/17:17 s. 31.

¹¹⁹ Ibid. s. 31 jämte artikel 3.1 i asylprocedurdirektivet.

¹²⁰ Prop. 2009/10:31 s. 84 jämte artikel 2(f) och artikel 15 i skyddsgrundsdirektivet jämte p. 12 i skyddsgrundsdirektivets preamble jämte prop. 2013/14:248 s. 20.

¹²¹ Artikel 4.3(c) i skyddsgrundsdirektivet.

¹²² P. 33 i asylprocedurdirektivets preamble och p. 18 i skyddsgrundsdirektivets preamble.

¹²³ SOU 2020:63 vol. 2 s. 902.

2.3.2.2 Europeiska kommissionen - EU:s strategi för barnets rättigheter

Europeiska kommissionen har så sent som 2021 rekommenderat medlemsstaterna att förbättra resurserna för barns deltagande på lokal, regional och nationell nivå. För att göra detta rekommenderas medlemsstaterna också att öka kunskapen om barnets rättigheter, framför allt hos de som möter barn inom sitt yrke. Dessa rekommendationer grundar sig i en undersökning som visar på att barn anser att det tas för lite hänsyn till dem i beslutsfattandet. Problematiken ligger i att barns deltagande upplevs som ”... kostsamt, resurskrävande och kräver expertis.”¹²⁴ Europeiska kommissionen konstaterar dessutom att uppfattningen om att barns deltagande innebär krävande åtgärder inverkar negativt på barns delaktighet i rätts- och migrationsprocessen.¹²⁵

Europeiska kommissionen påpekar dessutom, som gjorts flera gånger tidigare, att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder och beslut som berör migrerande barn.¹²⁶

2.3.3 Rätten till en individuell bedömning enligt UNHCR

[...] In situations where both the parent(s) and the child have their own claims to refugee status, it is preferable that each claim be assessed separately. [...] Where the child's experiences, nevertheless, are considered part of the parent's claim rather than independently, it is important to consider the claim also from the child's point of view.¹²⁷

Citatet utgör en riktlinje för hur bedömningen av barns egna asylskäl ska göras vid ansökan om flyktingskap.¹²⁸ Citatet kan delas upp i två delar. I den första meningen poängteras att om barnet har egna asylskäl som skiljer sig från övriga familjens asylskäl så ska dessa asylskäl bedömas separat. I den andra meningen föreskrivs att i den mån barnens erfarenheter är en del av föräldrarnas, vilket närmast kan beskrivas som att familjemedlemmarna har samma individuella asylskäl, ska asylskälen bedömas även från barnets perspektiv. Till detta hör att det är av vikt att de prövande instanserna tar hänsyn till både objektiva och subjektiva faktorer för att avgöra om ett barn riskerar förföljelse vid ett återvändande. Likaså i de fall då barnet är oförmögen att uttrycka en sådan rädsla måste beslutsfattaren använda sig av objektiva faktorer för att avgöra

¹²⁴ Europeiska kommissionen, EU:s strategi för barnets rättigheter s. 4.

¹²⁵ Ibid. s. 4.

¹²⁶ Ibid. s.14.

¹²⁷ UNHCR, Guidelines on International Protection No. 8 p. 9.

¹²⁸ Ibid. p. 1.

huruvida en risk för förföljelse finns. I den mån föräldrar uttrycker en rädsla för förföljelse finns det en presumtion om att barnet också känner en sådan rädsla, även om denne inte kan uttrycka det.¹²⁹

UNHCR konstaterar också att vid bedömningen om barnet uppfyller kraven för att betraktas som flykting ska hänsyn tas till barnets rättigheter, barnspecifika former av förföljelse, barnets utveckling och mognad samt barnets erfarenheter från förhållanden i hemlandet.¹³⁰ Till detta hör att UNHCR och UNICEF har publicerat en rapport om beaktandet av barnets bästa vid frågor som berör ensamkommande och separerade barn.¹³¹ I denna rapport förklaras att hänsyn ska tas till nyss nämnda faktorer vid bedömningen både om barnet uppfyller grunderna för flyktingstatus men också grunderna för att vara alternativt skyddsbehövande.¹³² Trots det att rapporten berör ensamkommande och separerade barn är den relevant vid bedömningen av barns egna asylskäl när denne söker med sin familj.¹³³ Således ska hänsyn tas till ovan nämnda faktorer när barnet söker asyl tillsammans med sin familj och oavsett om barnets egna asylskäl hänför sig till grunderna för flyktingskap eller grunderna för att betraktas som alternativt skyddsbehövande.

Enligt UNHCR har barns egna asylskäl traditionellt sett bedömts genom föräldrarnas perspektiv, vilket är en felaktig hantering av barns egna asylskäl. Vidare föreskrivs att det är vanligare att barns egna asylskäl är föremål för individuell prövning när barnet är ensamkommande än när barnet söker tillsammans med sin familj. UNHCR påpekar med anledning av detta att det är viktigt att barn uppmärksammas som egna individer och rättssubjekt.¹³⁴

Slutligen är det av vikt att framhålla att riktlinjer och handböcker av UNHCR utgör soft law. Det innebär att Sverige inte är juridiskt bundna till dessa dokument men de är vägledande för beslutsfattare i asylprocessen.¹³⁵

¹²⁹ UNHCR, Guidelines on International Protection No. 8 p. 11.

¹³⁰ Ibid. p. 4.

¹³¹ UNHCR, Safe and Sound, 2014.

¹³² Ibid. s. 41.

¹³³ Olsson, Nytt system - gamla brister s. 34.

¹³⁴ UNHCR, Guidelines on International Protection No. 8 p. 1-3.

¹³⁵ Seidlitz, Den internationella flyktingrätten s. 129 och jfr s. 131 f.

2.3.4 Barnperspektiv och barnrättsperspektiv

För att ytterligare påvisa hur beslutsfattarna ska genomföra bedömningen av barns egna asylskäl är det väsentligt att göra en distinktion mellan vad som utgör barnets perspektiv, barnperspektiv och barnrättsperspektiv.

Barnets perspektiv utgör det som barnet själv berättar och förmedlar avseende sina egna upplevelser. Att inta ett *barnperspektiv* är istället något som en vuxen gör, exempelvis beslutsfattaren i domstol, och innebär att en gör en analys av dels omständigheter som är speciella för det enskilda barnet (ett subjektivt perspektiv) och dels omständigheter som är speciella för barn i allmänhet (ett objektiva perspektiv). Vad gäller det subjektiva perspektivet ska hänsyn tas till det enskilda barnet i det specifika målet och då ska faktorer såsom barnets intresse och förhållanden vägas in i bedömningen.¹³⁶ Det objektiva perspektivet tar istället sikte på rådande kunskap om barns hälsa, utveckling och behov i allmänhet. Sådan typ av kunskap får sökas utanför rättskällorna.¹³⁷ Till detta ska nämnas att det förespråkas att rättstillämpare inom det svenska rättsväsendet ska använda en kombination av det subjektiva och det objektiva perspektivet för att avgöra barnets bästa.¹³⁸ Det ska vidare tilläggas att ett barnperspektiv innebär att beslutsfattaren ser situationen utifrån barnets ögon och att denne försöker sätta sig in i det enskilda barnets situation.¹³⁹

Det är dessutom aktuellt att tala om att beslutsfattaren ska inta ett *barnrättsperspektiv*. Det innebär att vid bedömningen av beslut som berör barnet ska hänsyn även tas till barnets rättigheter.¹⁴⁰ Det är av vikt att beslutsfattaren har kunskap om barnets rättigheter för att säkerställa att dessa tillämpas i alla beslut som berör barn. Det är således först när beslutsfattaren också intar ett barnrättsperspektiv som tillämpningen av barnkonventionen i praktiken når sin fulla potential. Sett till asylprocessen innebär det att beslutsfattaren måste ha kunskap om vilka rättigheter barnet har i asylförfarandet för att i sin tur kunna inta ett barnrättsperspektiv i sin bedömning av barns egna asylskäl.¹⁴¹

¹³⁶ Dane, *Barnets bästa och den reglerade invandringen* s. 200.

¹³⁷ *Ibid.* s. 200.

¹³⁸ *Ibid.* s. 199 jämte SOU 1997:116 s. 134 f.

¹³⁹ SOU 1997:116 s. 138.

¹⁴⁰ Tran, *Barns egna asylskäl* s. 30.

¹⁴¹ Sandesjö, *Barnrättsperspektivet i asylprocessen*, 2022 s. 17 f. och s. 19.

Beslutsfattaren ska inför ett beslut som berör barn ta hänsyn till barnets perspektiv, ett barnperspektiv och ett barnrättsperspektiv. Vid ett beslut ska beslutsfattaren således låta barnet själv berätta om hur denne uppfattar situationen.¹⁴² Beslutsfattaren ska också inta ett barnperspektiv där denne själv sätter sig in i barnets situation för att förstå huruvida ett beslut kan beröra barnet. Om beslutsfattaren kommer fram till att beslutet får konsekvenser för barnet aktualiseras barnets rättigheter och för att säkerställa att dessa efterlevs krävs det att beslutsfattaren intar ett barnrättsperspektiv.¹⁴³ Eftersom dessa perspektiv ska genomsyra alla åtgärder och beslut som berör barn innebär det att perspektiven ska tillämpas även för barn i asylprocessen.¹⁴⁴

2.3.5 Barnkonsekvensanalyser

För att vidare säkerställa att domstolarna gör en tillfredsställande bedömning av barns egna asylskäl och att beslutet genomsyras av ett barnperspektiv ska barnkonsekvensanalyser (BKA) genomföras.¹⁴⁵ Detta är något som både Migrationsverket och migrationsdomstolarna ska göra i alla beslut som berör barn.¹⁴⁶

En barnkonsekvensanalys är ett tillvägagångssätt för att säkerställa att barnets bästa har beaktats i beslutsprocessen.¹⁴⁷ Genomförandet görs i flera steg och kan se olika ut beroende på vilken situation det rör sig om och vilken aktör som genomför den. Först och främst behöver en inhämta kunskap och faktaunderlag som är relevant för beslutet. Därefter ska en beskriva hur regelverket ser ut på området, hur detta förhåller sig till rättigheterna i barnkonventionen samt hur beslutet påverkar barnet i fråga. I den mån barnet har hörts ska de beskrivas på vilket sätt och vad barnet har berättat. Nästa steg handlar om att genomföra en analys. I denna ska det inhämtade faktaunderlaget analyseras och beslutsfattaren ska försöka förstå vilka tänkbara effekter som beslutet kan få för barnet. En del av analysen handlar också om att göra intresseavvägningar mellan barnets bästa och andra intressen. Därefter ska en prövning av frågan ske vilket innebär att alla relevanta faktorer som kommit fram i de tidigare stegen ska vägas samman utifrån en helhetsbedömning. Hänsyn ska också tas till barnets specifika förhållanden och till både kortsiktiga och långsiktiga effekter som beslutet kan få för barnet.

¹⁴² Jfr Prop. 2017/18:186 s. 75.

¹⁴³ Prop. 2009/10:232 s. 15 jämte prop. 2017/18:186 s. 95 jämte Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 18.

¹⁴⁴ Jfr Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 19 f. jämte jfr Tran, Barns egna asylskäl s. 30.

¹⁴⁵ Barnombudsmannen, Uppnå kvalitet i beslut som rör barn och unga s. 1.

¹⁴⁶ Tran, Barns egna asylskäl s. 11.

¹⁴⁷ Ibid. s. 31.

Eftersom beslutsfattaren ska kunna visa att en barnkonsekvensanalys har gjorts och att barnets bästa har beaktats, ska bedömningen redovisas.¹⁴⁸

Begreppet barnets bästa består av tre delar. Barnets bästa är dels en *materiell rättighet*. Det innebär att det är en rättighet för barn att barnets bästa beaktas i alla beslut och frågor som berör barn. Det utgör en skyldighet för staterna att beakta barnets bästa i alla beslut som berör barn. Barnets bästa är också en *grundläggande rättslig tolkningsprincip* vilket innebär att om en rättsregel kan tolkas på flera sätt ska den tolkning som bäst stämmer överens med barnets bästa ha företräde.¹⁴⁹ Slutligen är principen om barnets bästa *ett tillvägagångssätt*. Det innebär att beslutsprocessen ska innehålla en bedömning av både de positiva och negativa konsekvenserna som ett beslut kan få för det enskilda barnet samt att det ska göras avvägningar mellan dessa konsekvenser och andra relevanta intressen. Likaså ska det i beslutsmotiveringen redogöras för hur hänsyn har tagits till barnets bästa.¹⁵⁰ Denna sista och tredje dimension av barnets bästa ligger i linje med de moment som en barnkonsekvensanalys bör innehålla. Barnkonsekvensanalyser är således en arbetsmetod som förverkligar barnets bästa och genom barnkonsekvensanalyser kan beslutsfattare förutse hur ett beslut kan påverka barnet.¹⁵¹

2.3.6 Barn som individer i domstolens redovisning

Det faktum att det ur en dom inte går att utläsa att barns egna asylskäl har varit föremål för en individuell bedömning, talar för att en sådan bedömning inte gjorts av domstolen.¹⁵² Det är därför av vikt att undersöka hur migrationsdomstolarna ska redovisa sina beslut eftersom det utgör materialet inom ramen för delundersökning två.

Domstolarnas motiveringsskyldighet ökar chanserna att den faktiska prövningen sker på ett tillfredsställande sätt. God motivering är också nödvändigt för att den som beslutet berör ska kunna utläsa vilka avvägningar som varit avgörande för domstolens bedömning och för att den enskilde ska veta på vilka grunder som ett eventuellt överklagande ska göras. En god motivering i domar bidrar också till ett ökat förtroende hos allmänheten för att rättskipningen går till på

¹⁴⁸ Barnombudsmannen, Uppnå kvalitet i beslut som rör barn och unga s. 2 f.

¹⁴⁹ Jfr Schiratzki, Barnets bästa i ett mångkulturellt Sverige s. 62 f.

¹⁵⁰ FN:s kommitté för barnets rättigheter, Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 14 p. 6a-b.

¹⁵¹ Ibid. p. 99.

¹⁵² Jfr Tran, Barns egna asylskäl s 6 och s. 10 och s. 17.

korrekt sätt. Detta genom att allmänheten genom domskälen kan följa på vilka grunder domstolen har gjort sin bedömning.¹⁵³

Sett till asylprocessen stadgas i artikel 11 i asylprocedurdirektivet att medlemsstaterna ska se till att de skäl som legat till grund för ett avslag på ansökan om flyktingstatus eller alternativ skyddsstatus, ska redovisas i beslutet. Detta ligger i linje med 30 § 2 st. FPL som stipulerar att skälen som bestämt utgången i ett mål ska redovisas. Denna bestämmelse är gällande för migrationsdomstolarna. Det som skiljer bestämmelserna åt är att 30 § 2 st. FPL inte gör åtskillnad på bifall-och avslagsbeslut, utan de skäl som har lett till en dom ska framgå. Bestämmelsen syftar till, som tidigare konstaterat, att domen ska vara så pass motiverad att parterna ska kunna utläsa hur domstolen har gjort sin bedömning och på vilka grunder som ett eventuellt överklagande ska göras.¹⁵⁴ Vidare kan konstateras att ett beslut om asyl utgör en särskilt ingripande åtgärd hos den enskilde eftersom ett felaktigt beslut kan innebära en kränkning av den enskildes mänskliga rättigheter. Med anledning av detta är det särskilt viktigt att domskälen utgörs av tydliga motiveringar, eftersom beslutet ofta präglas av komplicerade bedömningar.¹⁵⁵

Vidare ska det framgå av domskälen att vardera asylskäl har blivit individuellt bedömt. Domen ska också innehålla en redovisning av hur barnets bästa har beaktats och vilka avvägningar som har gjorts.¹⁵⁶ Vidare är det av särskild vikt att en redovisning av barnets bästa görs i de fall då utgången i målet blivit avslag, framför allt om det är barnets bästa att vara kvar i Sverige. Detta eftersom det i ett sådant fall har inneburit att skälen för ett avslag har vägt tyngre än barnets bästa.¹⁵⁷

2.3.7 Migrationsverkets och migrationsdomstolarnas hantering av barns egna asylskäl enligt tidigare kartläggningar

I detta avsnitt kommer tidigare kartläggningar som omfattar både beslut från Migrationsverket och domar från migrationsdomstolarna att diskuteras. Kartläggningar som omfattar beslut från Migrationsverket är aktuellt även inom ramen för förevarande uppsats. Detta med anledning av

¹⁵³ Von Essen, Förvaltningsprocesslag (1971:291), kommentar till 30 § jämte jfr Tran, Barns egna asylskäl s. 17.

¹⁵⁴ Blomberg och Södergren, Förvaltningsprocesslag (1971:291), kommentar till 30 § jämte SOU 2013:37 s. 77.

¹⁵⁵ Dane, Barnets bästa och den reglerade invandringen s. 450.

¹⁵⁶ Ibid. s. 449.

¹⁵⁷ Ibid. s. 452.

att en ur dessa kartläggningar kan identifiera faktorer som mer eller mindre pekar på att barns egna asylskäl har bedömts på ett tillfredsställande vis och sedermera applicera dessa faktorer på undersökningen och analysen inom ramen för förevarande uppsats.

År 2016 genomförde Rädda Barnen en kartläggning av beslut från Migrationsverket och domar från migrationsdomstolarna som berörde mål där barn sökt asyl tillsammans med sin familj i Sverige.¹⁵⁸ I rapporten framkom det att prövningen av barns egna asylskäl ska ske på samma sätt som för vuxna. Således ska varje påstående om risk för förföljelse eller andra skyddsgrundande omständigheter noggrant utredas för både barn och vuxna.¹⁵⁹ För att migrationsdomstolarna på ett tillfredsställande sätt ska anses ha tagit hänsyn till barns egna asylskäl och givit dem den individuella prövning som de har rätt till ska det tydligt framgå i domen att domstolen har tagit ställning till de åberopade asylskälen. Detta ska göras genom att barns egna asylskäl bedöms individuellt och sedermera behandlas i domskälen.¹⁶⁰ Av utredningen framkom det att barn i regel inte betraktades som individer och sällan fick sina egna asylskäl individuellt bedömda.¹⁶¹

Barnrättighetsutredningen fick i uppdrag 2013 att genomföra en kartläggning av barns rättigheter i migrationsprocessen.¹⁶² Kartläggningen utfördes av Anna Lundberg och Jacob Lind.¹⁶³ I den första delen av kartläggningen studerades Migrationsverkets beslut om asyl där barn sökt tillsammans med en eller flera vårdnadshavare och eventuella syskon.¹⁶⁴ Kartläggningen visade på att barns egna asylskäl utreddes i få ärenden.¹⁶⁵ Framför allt fanns det en tydlig röd tråd i de asylärenden där familjen kom från Syrien och hade beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande.¹⁶⁶ I dessa ärenden återgav Migrationsverket inledningsvis utformningen av 1 kap. 10 § UtIL om barnets bästa för att därefter konstatera i beslutsmotiveringen att barnet inte hade egna asylskäl.¹⁶⁷ Till detta ska tilläggas att Migrationsverket avslutade beslutsmotiveringen med att konstatera att beslutet var

¹⁵⁸ Tran, Barns egna asylskäl s. 6.

¹⁵⁹ Ibid. s. 22.

¹⁶⁰ Ibid. s. 51.

¹⁶¹ Ibid. s. 3.

¹⁶² SOU 2016:19 s. 79.

¹⁶³ Ibid. s. 154.

¹⁶⁴ Ibid. s. 149 och s. 154.

¹⁶⁵ Ibid. s. 158 f.

¹⁶⁶ Ibid. s. 159.

¹⁶⁷ Ibid. s. 158 f.

förenligt med barnets bästa.¹⁶⁸ Utöver detta redovisade Migrationsverket ingen närmare diskussion om barnets förhållanden och andra möjliga skäl till asyl som skiljde sig från föräldrarnas asylskäl.¹⁶⁹ I kartläggningen studerades även beslut där familjen kom från Iran, Irak och Libanon. I regel kunde samma slutsats dras även i dessa fall, nämligen att det framkom i beslutet att barnet hade åberopat egna skäl för asyl men Migrationsverket bemötte inte dessa skäl i beslutsmotiveringen.¹⁷⁰ Lundberg och Lind påpekar att det enligt deras mening är ett inskränkande av rätten till individuell prövning i de fall då barns egna asylskäl inte bedöms.¹⁷¹

Vidare konstaterar Lundberg och Lind att det är av vikt att hålla isär barns egna asylskäl och föräldrarnas asylskäl. Det innebär att även om barnet ansöker om asyl på samma grunder som sina föräldrar så betyder det inte att barnet *inte* har egna asylskäl. Ponera att en familj ansöker om asyl på grund av förföljelse med anledning av föräldrarnas politiskt engagemang. På grund av föräldrarnas politiska engagemang så får barnet likaså utstå trakasserier i skolan. Genom detta har barnet således *två* asylskäl, dels politisk förföljelse och dels trakasserier med grund i föräldrarnas politiska engagemang. Det är först när Migrationsverket uppmärksammar dessa två skäl och de facto bemöter dem som barnet har fått en rättvis prövning av sina egna asylskäl.¹⁷² Till detta ska nämnas att det påpekas även i den senaste kartläggningen som genomförts av Rädda Barnen att ett barnperspektivet måste anläggas på de asylskäl som främst riktar sig till föräldrarna men som indirekt kan drabba barnen.¹⁷³

Till detta ska anföras att i det i Rädda Barnens kartläggning framkom mål där föräldrarna åberopade asylskäl såsom blandäktenskap eller risk för hedersrelaterat våld och att barnet riskerade att råka illa ut med anledning av detta vid ett återvändande. Ett exempel är att barnet riskerar att dödas vid ett återvändande med grund i föräldrarnas heder. Detta utgör således ett eget asylskäl för barnet. Trots detta visade kartläggningen på att migrationsdomstolarna enbart tog hänsyn till om hoten om hedersrelaterat våld eller om blandäktenskap hade gjorts trovärdiga och sannolika utifrån föräldrarnas perspektiv. Fastän att barnet också påverkades, berördes barnets asylskäl i regel inte i bedömningen och domstolen redovisade sällan ett barnrättsperspektiv.¹⁷⁴

¹⁶⁸ SOU 2016:19 s. 159.

¹⁶⁹ Ibid. s. 159.

¹⁷⁰ Ibid. s. 159.

¹⁷¹ Ibid. s. 161.

¹⁷² Ibid. s. 161.

¹⁷³ Tran, Barns egna asylskäl s. 19.

¹⁷⁴ Ibid. s. 58.

I en annan studie som genomförts av Lundberg och Lind, påpekar de att barns egna asylskäl bedömdes tillsammans med föräldrarnas asylskäl i flertalet av Migrationsverkets beslut.¹⁷⁵ Författarna höll även i intervjuer och då framkom det att det finns en uppfattning om att det är ytterst ovanligt att barns egna asylskäl skiljer sig från föräldrarnas. Trots detta påpekar författarna att de fann flera beslut där antingen barnet självt eller dess föräldrar under ärendets gång pekat på skäl som utgör skyddsgrunder för barnet.¹⁷⁶

Det ska tilläggas att barns egna asylskäl kan vara viktiga komplement till föräldrarnas asylskäl. Likväl som ett barns berättelser kan tala mot föräldrarnas berättelser så kan barnets erfarenheter också förstärka föräldrarnas berättelser och asylskäl.¹⁷⁷ Det är också av vikt att var och en i familjen får sina asylskäl beaktade och bedömda eftersom det kan komma fram nya perspektiv. Likväl kan det finnas en högre grad av allvarlighet i en familjemedlems asylskäl än en annans vilket kan förändra utgången av målet.¹⁷⁸

¹⁷⁵ Lundberg och Lind, *Technologies of Displacement and Children's Right to Asylum in Sweden* s. 197.

¹⁷⁶ *Ibid.* s. 197.

¹⁷⁷ Ottosson och Lundberg, 'People out of place'? Advocates' Negotiations on Children's Participation in the Asylum Application Process in Sweden s. 282.

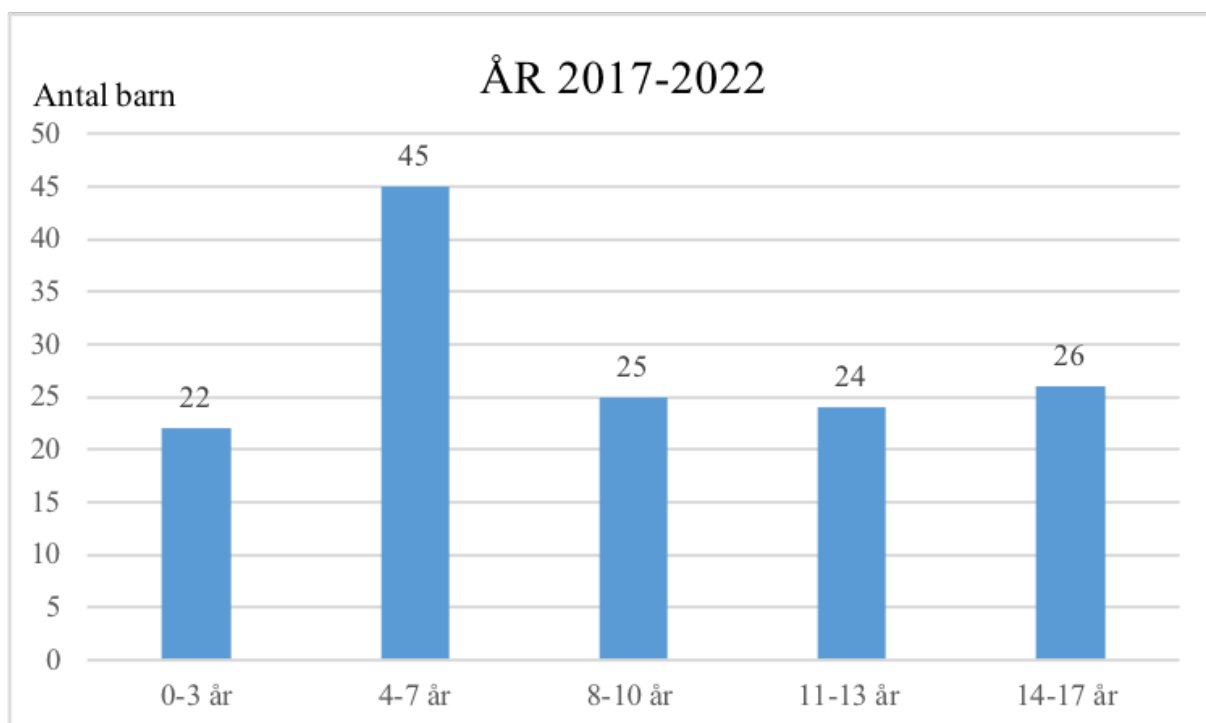
¹⁷⁸ *Ibid.* s. 280 f.

3 Kartläggning avseende barns egna asylskäl

3.1 Material

Totalt har 56 domar valts ut för närmare undersökning. Domarna i fråga är avgjorda av migrationsdomstolarna under åren 2017-2022. Antalet domar är fördelat på lika många bifallsdomar och avslagsdomar. Under åren 2017-2020 har tio domar per år undersökts, där dessa tio är fördelat på lika många avslag och bifall. Under åren 2021-2022 har åtta domar per år undersökts och detta antal är fördelat på lika många avslag och bifall. Till detta ska anföras att jämförelser mellan enskilda domar har gjorts dock inte mellan åren som helhet med anledning av att antalet undersökta domar skiljer sig åt mellan vissa av åren.

Undersökningen omfattar totalt sett 142 antal barn som sökt asyl med sin familj och detta totala antal är uppdelat enligt nedan åldersgrupper.

3.2 Resultat

3.2.1 Samma individuella asylskäl

I 54 av totalt 56 undersökta mål åberopade familjemedlemmarna samma individuella asylskäl. Av dessa 54 mål utgör 27 mål bifall och 27 mål avslag. Det var 138 barn som åberopade samma individuella asylskäl som sina föräldrar av undersökningens totalt 142 barn. Det innebär att ungefär 97 % av alla barn åberopade samma individuella asylskäl som sina föräldrar. Orsaken till den höga procentsatsen beror på att vissa barn har åberopat både samma individuella asylskäl som sina föräldrar och separata individuella asylskäl.

Det är först och främst nämnvärt att domstolen redovisade sin bedömning utifrån föräldrarnas perspektiv och familjen som ett kollektiv i 53 av totalt 54 mål. I totalt 22 mål gick det att utläsa att domstolen hade gjort en bedömning där barnet som individ hade varit i fokus. I däremot 21 av de 54 målen så överlappade indikatorerna varandra, det vill säga att domstolen gjorde både en bedömning utifrån barnet som individ i fokus och utifrån familjen som ett kollektiv. I dessa 21 mål har domstolen i det stora hela gjort en bedömning där familjen har betraktats som ett kollektiv och föräldrarna har varit i fokus men det har däremot varit möjligt att till viss del utläsa att asylskälen har bedömts med barnet som individ i fokus.¹⁷⁹ I enbart 1 mål redovisade domstolen således en tydlig bedömning av barnens egna asylskäl separat från bedömningen av föräldrarnas asylskäl. I 2 av målen framkommer det även att barnen har hörts. I 7 av målen har principen om familjens enhet aktualiserats.

3.2.1.1 Domar där familjekollektivet har varit i fokus i domskälen

I detta avsnitt redogörs för några av de mål där familjemedlemmarna har åberopat samma individuella asylskäl och där domstolen har redovisat en bedömning av asylskälet utifrån familjen som ett kollektiv och föräldrarnas perspektiv i fokus. De domar som presenteras i detta avsnitt återkommer sedermera i analysen för vidare diskussion och jämförelser.

I mål UM 12287-18¹⁸⁰ som avgjordes 2020 får en intrycket, genom domstolens redovisning, att barnen betraktas som en del av ett kollektiv. Familjen anförde i målet att de var hotade i sitt hemland med anledning av att pappan hade bevittnat ett mord och tvingats vittna om detta.

¹⁷⁹ Läs mer om detta under rubrik 4 Analys.

¹⁸⁰ Förvaltningsrätten i Malmö dom 2020-02-27 i mål nr UM 12287-18.

Domstolen gjorde en bedömning av detta asylskäl utifrån vad pappan hade anfört i målet. Domstolen redovisade i domskälen att hotbilden inte var sannolik och att det inte hade framkommit andra skäl som innebar att *klagandena* hade ett skyddsbehov.

I mål UM 2488-19¹⁸¹ som också avgjordes 2020 framkom det av domskälen att pappan hade gjort gällande att han och *övriga i familjen* riskerade skyddsgrundande behandling vid ett återvändande till hemlandet med anledning av pappans politiska uppfattning och engagemang. Domstolen gjorde sin bedömning utifrån vad pappan hade anfört i målet och kom fram till att han uppfyllde grunderna för att betraktas som flykting. Övriga i familjen beviljades flyktingstatus och uppehållstillstånd med anledning av familjens enhet.

Ett annat mål som illustrerar att barn betraktas som en del av familjekollektivet är mål UM 11557-18¹⁸² som avgjordes 2021. Familjen anförde i målet att de vid ett återvändande riskerade skyddsgrundande behandling med grund i en hedersrelaterad hotbild, etnisk tillhörighet samt säkerhetssituationen i Afghanistan. Likaså anförde familjen att resvägen tillbaka till Afghanistan var osäker. Domstolen avslutade sin bedömning av respektive asylskäl med att redovisa att *familjen* inte hade gjort gällande att det förelåg ett skyddsbehov och avslag därmed överklagandet.

Likaså i mål UM 3631-20¹⁸³ som avgjordes 2022 redovisade domstolen sin bedömning av asylskälen utifrån ett familjekollektiv. Familjen anförde att de hade en hotbild mot sig med anledning av pappans politiska uppfattning. Domstolen grundade sin bedömning på pappans berättelser och domstolen avslutade sin bedömning genom att konstatera att *familjen* inte hade gjort sannolikt att de riskerade skyddsgrundande behandling och att familjen därmed inte uppfyllde grunderna för att betraktas som flyktingar eller alternativt skyddsbehövande.

I mål 3624-22¹⁸⁴ som avgjordes 2022 anförde familjen att de i första hand riskerade förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning och i andra hand att de riskerade att utsättas för våld och andra övergrepp. Migrationsdomstolen redovisade kort att det saknades skäl att gå i från den bedömning som Migrationsverket hade gjort. Utöver det redovisade domstolen en

¹⁸¹ Förvaltningsrätten i Luleå dom 2020-05-25 i mål nr UM 2488-19.

¹⁸² Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-02-01 i mål nr UM 11557-18.

¹⁸³ Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2022-04-07 i mål nr UM 3631-20.

¹⁸⁴ Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2022-05-31 i mål nr UM 3624-22.

kortfattad bedömning där det förekom att domstolen benämnde föräldrarna vid namn men utöver det benämndes familjemedlemmarna som *klagandena*.

3.2.1.2 Domar där barnet som individ har varit i fokus i domskälen

I förevarande avsnitt redogörs kort för några domar där familjemedlemmarna har åberopat samma individuella asylskäl och det i domskälen till viss del går att urskilja att barnet som en egen individ har varit fokus i domstolens bedömning. De mål som redogörs för under denna rubrik har sedermera diskuterats mer ingående i analysen.

Ett mål där domstolen till viss del uppmärksammat barnet som en egen individ är UM 2869-17¹⁸⁵ som avgjordes 2017. Familjen gjorde gällande att de riskerade förföljelse med anledning av deras religiösa uppfattning. Likaså gjorde de gällande att det rådde ett allvarligt säkerhetsläge i Afghanistan. Domstolens bedömning utgick från föräldrarnas berättelser och inget tillfredsställande barnrättsperspektiv kunde utläsas ur domskälen. Domstolen uppmärksammade emellertid barnet till viss del genom att den redovisade att föräldrarna inte hade gjort det sannolikt att det mot dem *eller sonen* förelåg sådana hotbilder som innebar att de riskerade förföljelse. Domstolen avlog överklagandena i detta mål.

I mål UM 10568-17¹⁸⁶ som avgjordes 2018 anförde familjen att de riskerade skyddsgrundande behandling med anledning av pappans etnicitet och religiösa tillhörighet. Domstolen redovisade i domskälen att barnen inte hade åberopat några egna asylskäl. Domstolen gjorde därefter en bedömning utifrån vad föräldrarna hade anført och kom slutligen fram till att inga grunder förelåg för att familjen skulle kunna beviljas uppehållstillstånd och statusförklaring.

I ett annat mål från 2018, UM 12182-17¹⁸⁷, anförde familjen att deras etnicitet och religiösa tillhörighet innebar att de vid ett återvändande riskerade skyddsgrundande behandling. Domstolen gjorde sin bedömning utifrån vad föräldrarna hade anført. Domstolen avslutade sin bedömning med att benämna alla familjemedlemmar vid förnamn och konstaterade att de inte hade gjort sannolikt att de riskerade skyddsgrundande behandling. I övrigt kunde inte ett särskilt barnrättsperspektiv utläsas ur domskälen.

¹⁸⁵ Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2017-05-19 i mål UM 2869-17.

¹⁸⁶ Förvaltningsrätten i Malmö dom 2018-07-10 i mål nr UM 10568-17.

¹⁸⁷ Förvaltningsrätten i Malmö dom 2018-11-27 i mål nr UM 12182-17.

Ytterligare ett mål där domstolen gjorde sin bedömning med barnet i fokus är UM 7242-18¹⁸⁸ som avgjordes 2019. Familjen anförde i detta mål att de riskerade skyddsgrundande behandling dels på grund av pappans arbete men också på grund av familjens etnicitet. Domstolen redovisade i detta mål att familjen var särskilt utsatta dels på grund av deras etnicitet men också för att de var en *barnfamilj*. Domstolen redogjorde också för att barnen i egenskap av minderåriga flickor löpte särskilda risker vid ett återvändande. Vidare gjorde domstolen en bedömning utifrån det faktum att barnen inte hade befunnit sig i hemlandet under en längre period vilket gjorde dem extra utsatta. Migrationsdomstolen beviljade familjen uppehållstillstånd och status som alternativt skyddsbehövande.

I mål UM 9958-21¹⁸⁹ som avgjordes 2021 åberopade familjen att det fanns en hotbild mot dem med anledning av mammans engagemang i ett politiskt parti. Domstolen gjorde i denna dom en bedömning av skyddsskäl utifrån vardera familjemedlem och visade detta tydligt genom att ge vardera familjemedlem en egen rubrik. Domstolen gjorde också en riskbedömning avseende barnet med grund i familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl. Domstolen redovisade att barnet inte hade åberopat några egna asylskäl och att det inte var sannolikt att barnet riskerade skyddsgrundande behandling med anledning av att hon var anhörig till sina föräldrar. Domstolen beviljade familjen uppehållstillstånd och flyktingstatus varav barnet beviljades detta med grund i principen om familjens enhet.

I mål UM 2369-17¹⁹⁰ som avgjordes 2022 anförde föräldrarna att det fanns hotbilder mot dem dels från myndigheter men också av regimen. Domstolen redovisade i ett eget stycke att barnen inte hade några individuella asylskäl utan anslöt sig till föräldrarnas asylskäl. Vidare gjorde domstolen en bedömning utifrån vad föräldrarna hade berättat. Domstolen konstaterade därefter att föräldrarna hade gjort ett skyddsbehov sannolikt och barnen beviljades flyktingstatus och uppehållstillstånd med grund i principen om familjens enhet.

3.2.2 Barns separata individuella asylskäl

I 17 av totalt 56 undersökta mål framgick det att barnen hade separata individuella asylskäl som skiljde sig från övriga familjens asylskäl.¹⁹¹ Av dessa 17 mål blev utgången i 7 av dessa bifall

¹⁸⁸ Förvaltningsrätten i Malmö dom 2019-06-18 i mål UM 7242-18.

¹⁸⁹ Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2022-06-29 i mål UM nr 9958-21.

¹⁹⁰ Förvaltningsrätten i Luleå dom 2022-06-20 i mål nr UM 2369-21.

¹⁹¹ Se matris i bilaga 2.

och avslag i övriga 10. Totalt omfattades 34 barn av dessa 17 mål, varav flera barn har ingått i samma familj. Eftersom det var totalt sett 142 barn som omfattades av undersökningen i helhet innebär det att ungefär 24 % av dessa barn åberopade separata individuella asylskäl.

I dessa mål undersöktes om domstolen redovisade eller inte redovisade en bedömning av barns separata individuella asylskäl. I 13 av dessa 17 mål redovisade domstolen sin bedömning av barnens separata individuella asylskäl. I 1 av dessa 13 mål påverkade barnets separata individuella asylskäl utgången i målet. I övriga 4 mål redovisade domstolen inte en bedömning av barnens separata individuella asylskäl.

3.2.2.1 Domar där det har redovisats en bedömning av barns separata individuella asylskäl i domskälen

I detta avsnitt redogörs för några av de domar där det framkommit att barnen åberopat separata individuella asylskäl och det har bedömts att domstolen i fråga har redovisat för dessa asylskäl i domskälen.

I mål UM 3962-17¹⁹² som avgjordes 2017 framförde familjen att döttrarna riskerade tvångsgifte vid ett återvändande till hemlandet. Döttrarna var vid tidpunkten för domen 17 och 15 år. Domstolen redovisade att föräldrarna inte hade gjort det sannolikt att döttrarna riskerade tvångsgifte. Vidare föreskrev domstolen att baserat på föräldrarnas inställning uppfattade migrationsdomstolen det som att föräldrarna var emot att döttrarna skulle giftas bort. Med grund i detta ansåg domstolen att asylskälet inte hade gjorts sannolikt.

I mål UM 4971-17¹⁹³ som avgjordes 2017 anförde det äldsta barnet som vid denna tidpunkt var 17 år att han hade fått genomgå ett namnbyte då hans tidigare namn hade religiösa kopplingar. Domstolen redovisade en bedömning avseende detta asylskäl i domskälen genom att konstatera att ett namnbyte inte var tillräckligt för att det skulle vara sannolikt att han eller övriga familjen riskerade skyddsgrundande behandling.

I mål UM 452-18¹⁹⁴ som avgjordes 2018 anförde barnen, som var 9 och 4 år, att de vid ett återvändande riskerade tvångsäktenskap. Domstolen redovisade att de gjorde samma

¹⁹² Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2017-06-29 i mål nr UM 3962-17.

¹⁹³ Förvaltningsrätten i Malmö dom 2017-12-22 i mål nr UM 4971-17.

¹⁹⁴ Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2018-11-13 i mål nr UM 452-18.

bedömning som Migrationsverket eftersom familjen inte heller i domstolen hade gjort risken för tvångsäktenskap sannolik.

I mål UM 17455-17¹⁹⁵ som avgjordes 2018 anförde döttrarna som vid tidpunkten för avgörandet var 14, 12, 9 och 6 år att de vid ett återvändande riskerade förföljelse med anledning av kön samt risk för att kidnappas och giftas bort. Domstolen redovisade att klagandena inte hade gjort gällande att mamman och döttrarna riskerade att kidnappas och giftas bort. Domstolen skrev även i domskälen att klagandena inte hade gjort gällande att de riskerade skyddsgrundande behandling med anledning av kön.

I mål UM 47-17¹⁹⁶ som avgjordes 2018 anförde det äldsta barnet att denne tidigare hade varit med om ett kidnappningsförsök med grund i religiös tillhörighet. Barnet var 13 år vid tidpunkten för avgörandet av målet. Av domstolens redovisning framkom att barnet själv hade berättat om kidnappningsförsöket och med grund i detta, föräldrarnas berättelser samt barnets ålder bedömde domstolen det som rimligt att kidnapparen hade varit ute efter just barnet.

I mål UM 629-19¹⁹⁷ som avgjordes 2020 var barnen 9, 7 och 1 år och åberopade att de riskerade att kidnappas vid ett återvändande på grund av deras etnicitet. Likaså anförde det yngsta barnet att hon riskerade könsstympning vid ett återvändande. Domstolen strukturerade upp domskälen på så vis att barnen hade egna rubriker där domstolen under dessa rubriker redovisade sina bedömningar avseende barnens separata individuella asylskäl skilt från bedömningarna avseende föräldrarnas asylskäl. Domstolen använde sig av relevant landinformation samt utgick från vad föräldrarna hade anfört i sin bedömning av huruvida det yngsta barnet riskerade könsstympning. Vid bedömningen om risken för kidnappning framkom det att föräldrarnas berättelser låg till grund för bedömningen. Domstolen bedömde att barnens separata individuella asylskäl inte hade gjorts sannolika varpå uppehållstillstånd och statusförklaring inte beviljades på dessa grunder.

I mål UM 6896-20¹⁹⁸ som avgjordes 2021 anfördes det att döttrarna riskerade att giftas bort vid ung ålder vid ett återvändande. Döttrarna var 4 och 3 år vid tidpunkten för målets avgörande.

¹⁹⁵ Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2018-05-07 i mål nr UM 17455-17.

¹⁹⁶ Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2018-01-25 i mål UM 47-17.

¹⁹⁷ Förvaltningsrätten i Luleå dom 2020.02-28 i mål nr UM 629-19.

¹⁹⁸ Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-02-19 i mål nr UM 6896-20.

Domstolen redovisade att föräldrarna inte hade berättat från vem eller vilka hotet om bortgifte kom från varpå domstolen konstaterade att enbart ett påstående om att en sådan hotbild förelåg inte var tillräckligt för att vara skyddsgrundande. Domstolen bedömde därmed inte att asylskälet hade gjorts sannolikt.

I mål UM 3445-20¹⁹⁹ som avgjordes 2021 anförde det äldsta barnet som vid denna tidpunkt var 16 år att han vid ett återvändande riskerade att inkallas till militärtjänstgöring. Domstolen redovisade en bedömning av asylskälet med grund i det enskilda barnets specifika förhållanden och nämnde barnet vid namn genomgående i sin bedömning. Domstolen kom fram till att barnet uppfyllde grunderna för att betraktas som flykting och beviljades därmed uppehållstillstånd. Övriga familjen beviljades flyktingstatus och uppehållstillstånd med grund i principen om familjens enhet vilket innebar att barnets separata individuella asylskäl var avgörande för utgången i målet.

I mål UM 5092-21²⁰⁰ som avgjordes 2022 åberopade den äldsta dottern som vid denna tidpunkt var 14 år att hon vid ett återvändande riskerade tvångskonvertering och tvångsäktenskap. Domstolen redovisade kort att det inte hade gjorts sannolikt att dottern riskerade tvångskonvertering eller tvångsgiftermål vid ett återvändande.

3.2.2.2 Domar där en bedömning av barns separata individuella asylskäl inte har redovisats i domskälen

I förevarande avsnitt redogörs för de domar där det har gått att utläsa att barnen har åberopat separata individuella asylskäl men där domstolen inte har bemött dessa asylskäl i domskälen.

I mål UM 9348-17²⁰¹ som avgjordes 2018 var barnet i fråga 2 år vid tidpunkten för avgörandet. I domen anfördes att barnet var fött utanför äktenskapet varpå denne vid ett återvändande riskerade att dödas till följd av detta. Domstolen avslutade domen med att benämna alla familjemedlemmar vid namn och konstaterade att de inte hade gjort ett skyddsbehov sannolikt med grund i de skäl som de hade angivit. Utöver detta nämndes inte barnets åberopade asylskäl i domskälen.

¹⁹⁹ Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-02-09 i mål nr U 3445-20.

²⁰⁰ Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2022-0525 i mål nr UM 5092-21.

²⁰¹ Förvaltningsrätten i Malmö dom 2018-06-29 i mål nr UM 9348-17.

I mål UM 3660-17²⁰² som avgjordes 2017 var två av barnen 5 år och ett av barnen 4 år. Barnen åberopade vid utredningen hos Migrationsverket att de tidigare hade blivit misshandlade med grund i att pappan hade en hotbild mot sig. Domstolen gjorde ingen redovisning i domskälen avseende den påstådda tidigare misshandeln.

Likaså i mål UM 10568-17²⁰³ som också avgjordes 2018 anförde barnen, som vid denna tidpunkt var 8, 5 och 2 år, att de riskerade att diskrimineras och nekas skolgång vid ett återvändande med anledning av pappans ursprung. Barnens separata individuella asylskäl framkom av domskälen men domstolen redovisade ingen bedömning avseende detta asylskäl.

I mål UM 4036-18 avgjordes 2019 var barnen i målet 14 och 12 år. Det framkom i Migrationsverkets utredning att barnen hade påstått att de hade blivit slagna i skolan i hemlandet. Domstolen bemötte däremot inte detta påstående i domskälen.

²⁰² Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2017-05-31 i mål nr UM 3660-17.

²⁰³ Förvaltningsrätten i Malmö dom 2018-07-10 i mål nr UM 10568-17.

4 Analys

I detta avsnitt förs en diskussion om huruvida de två genomförda delundersökningarna bekräftar eller dementerar uppfattningen om att barn betraktas som en del av sina föräldrar i svenska asylmål. Avsnittet är uppdelat i tre delar, där den första delen diskuterar hanteringen av barns egna asylskäl när familjemedlemmarna har åberopat samma individuella asylskäl. Den andra delen diskuterar hur barns egna asylskäl hanteras när barnet har åberopat separata individuella asylskäl. I den tredje delen finnes sammanfattande kommentarer.

4.1 Samma individuella asylskäl

I de mål då alla familjemedlemmar åberopade samma individuella asylskäl redovisade migrationsdomstolarna dessa skäl utifrån ett kollektivt perspektiv i 53 av totalt 54 mål. Att redovisa asylskälen utifrån ett kollektivt perspektiv innebär inte att barnens asylskäl inte har bedömts. Det talar däremot för att barnen inte fått den individuella bedömningen som de har rätt till. Till detta hör att migrationsdomstolarna gör kollektiva redovisningar för barn i alla åldersgrupperna och med anledning av detta är det inte möjligt att dra några slutsatser kring om barns ålder har någon påverkan på när migrationsdomstolarna är mer eller mindre benägna att redovisa sin bedömning av asylskälen utifrån ett kollektivt perspektiv.

Mot bakgrund av att migrationsdomstolarna har redovisat asylskälen utifrån ett kollektivt perspektiv i alla mål förutom två, kan det ifrågasättas om det verkligen föreligger en skyldighet för migrationsdomstolarna att göra individuella bedömningar i mål där familjemedlemmarna har åberopat samma individuella asylskäl. Delundersökning ett påvisar att en sådan skyldighet de facto föreligger när familjemedlemmarna åberopar samma individuella asylskäl som hänför sig till grunderna för flyktingstatus eller alternativt skyddsstatus. Skyldigheten framkommer genom Sveriges bundenhet till asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet samt barnkonventionen och då främst artikel 3 om barnets bästa.²⁰⁴ Till detta ska anföras att UNHCR har förklarat att rätten till en individuell prövning innebär att när barn har samma asylskäl som sina föräldrar vid ansökan om flyktingstatus ska dessa asylskäl bedömas även ur barnets perspektiv. Trots att UNHCR:s riktlinjer inte är bindande så är de vägledande instrument för migrationsdomstolarna vid en osäkerhet om vad en individuell prövning de facto innebär.

²⁰⁴ Läs mer under rubrikerna 2.3.1 Barn som rättighetsbärare i asylprocessen enligt barnkonventionen och 2.3.2.1. Asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet.

Det är således konstaterat att barn har rätt till en individuell prövning även när alla familjemedlemmar åberopar samma individuella asylskäl. När migrationsdomstolarna redovisar sin bedömning utifrån ett kollektivt perspektiv talar det för att barnen inte betraktats som individer. Med andra ord talar det för att barn betraktas som bihang till föräldrarna.²⁰⁵ Den naturliga frågan som uppstår är varför migrationsdomstolarna väljer att redovisa bedömningen av asylskälen utifrån ett kollektivt perspektiv, trots barns rätt till en individuell prövning.

En förklaring kan vara att barn har svårare, i förhållande till vuxna, att påvisa att deras asylskäl är trovärdiga och sannolika. Detta med anledning av att barns sätt att kommunicera och ta till sig information är annorlunda och skiljer sig mycket beroende på barnets ålder. Likaså har barn ett annat tidsperspektiv och upplever i regel händelser på ett starkare vis än vad vuxna gör.²⁰⁶ Med grund i detta finns det en risk att migrationsdomstolarnas utredning och bedömning av barns egna asylskäl försvåras. Detta kan således förklara att det upplevs som enklare och mer effektivt för migrationsdomstolarna att vända sig till föräldrarna som istället får berätta om vad som har hänt och vilka risker de står inför vid ett återvändande. På så vis är det föräldrarnas berättelser som ligger till grund för domstolens bedömning och redovisning. Detta riskerar att medföra att barnens erfarenheter åsidosätts i domstolens bedömning och istället blir barnen en del av familjekollektivet. Synen på barn som oförmögna i asylprocessen har också bekräftats av tidigare forskning.²⁰⁷

En annan förklaring till varför migrationsdomstolarna tenderar att redovisa bedömningen av familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl utifrån ett kollektivt perspektiv kan vara att det finns en kunskapslucka avseende vad som egentligen utgör barns egna asylskäl. Detta kan illustreras av målen UM 2369-21 och UM 10568-17.²⁰⁸ I det förstnämnda målet anförde familjen att de riskerade skyddsgrundande behandling med anledning av att det fanns hotbilder mot föräldrarna. I det sistnämnda målet anförde familjen att de riskerade skyddsgrundande behandling med anledning av pappans ursprung. Således har familjemedlemmarna åberopat samma individuella asylskäl. Trots detta redovisade domstolen att barnen inte har åberopat några egna asylskäl.²⁰⁹

²⁰⁵ Tran, Barns egna asylskäl s. 6 och s. 10 och s. 17.

²⁰⁶ Ottosson och Lundberg, 'People out of place'? Advocates' Negotiations on Children's Participation in the Asylum Application Process in Sweden s. 275.

²⁰⁷ Ibid. s. 275 f jämte Europeiska kommissionen, EU:s strategi för barnets rättigheter s. 4.

²⁰⁸ Jfr även mål UM 9958-21.

²⁰⁹ UM 2369-21 s. 3 och s. 7 jämte UM 10568-17 s. 9.

Det faktum att migrationsdomstolarna i båda målen har redovisat att barnen inte har individuella asylskäl föranleder en intressant diskussion. Att barnen ansluter sig till föräldrarnas asylskäl innebär inte att barnen inte har åberopat egna asylskäl.²¹⁰ Barn kan uppleva rädsla och vara i behov av skydd även om hoten främst är riktade mot föräldrarna.²¹¹ I mål UM 10568-17 framkommer det att mamman tidigare har kidnappats med anledning av pappans religiösa tillhörighet. För barn kan en sådan typ av ofrivillig separation från en föräldrar skapa sådan fruktan hos barnet att det skulle kunna vara skyddsgrundande. Detta med grund i att barn upplever händelser på andra sätt än vuxna.²¹² Trots detta har migrationsdomstolen redogjort för asylskälet utifrån föräldrarnas berättelser och inget barnrättsperspektiv kan utläsas i domen. På samma sätt har domstolen redovisat i mål UM 2369-21. Att migrationsdomstolarna i dessa två mål redovisar att barnen inte har egna asylskäl kan således vara en förklaring till varför de inte redovisar en bedömning av familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl utifrån ett barnrättsperspektiv. Det får inte glömmas bort att även om familjemedlemmarna åberopar samma individuella asylskäl så utgör detta asylskäl fortfarande ett eget asylskäl för barnet och ska därför alltid bedömas ur ett barnrättsperspektiv.²¹³ Migrationsdomstolarnas sätt att redovisa i dessa domar ger således intrycket av att enbart föräldrarnas perspektiv har varit föremål för prövning och att barnen har betraktats som en del av föräldrarna och familjekollektivet. På så vis bekräftas den nuvarande uppfattningen om barnets försummade roll i asylprocessen. Det verkar vara först när migrationsdomstolarna uppmärksammar att barnet har separata individuella asylskäl, det vill säga asylskäl som skiljer sig från övriga familjens asylskäl, som domstolarna intar ett mer individualistiskt och barnrättsligt perspektiv.²¹⁴

Till ovan ska anföras att det faktum att migrationsdomstolarna redovisar att barnen inte har egna asylskäl tyder till viss del på att de har uppmärksammat barnen i målet. Trots att en kan påpeka att domstolens sätt att uttrycka sig är materiellt felaktigt så har domstolarna nämnt barnen i domen och visat att de tänkt på barnens asylskäl vilket inte ska försummas i sammanhanget.

Ytterligare en förklaring till att migrationsdomstolarna har en tendens att bedöma familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl utifrån ett kollektivt perspektiv kan vara för

²¹⁰ SOU 2016:19 s. 161 jämte Sandesjö, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 2022 s. 168 f.

²¹¹ Jfr Tran, Barns egna asylskäl s. 19, s. 22 och s. 58.

²¹² UNHCR, UNICEF och Migrationsverket, Barnets rättigheter i asylprocessen s. 22 f.

²¹³ SOU 2016:19 s. 161 jämte UNHCR, Guidelines on International Protection No. 8 p. 9.

²¹⁴ Läs mer om detta under rubrik 4.2 Barns separata individuella asylskäl.

att undvika risken av att föräldrarna använder sina barn som *biljetter* till uppehållstillstånd.²¹⁵ Det kan finnas en risk att föräldrarna pressar barnen till att berätta om vissa händelser och att föräldrarna använder barnen för att väcka sympati hos domstolen.²¹⁶ Detta kan vara en orsak till att migrationsdomstolarna därför tenderar att helt och hållet utgå från föräldrarnas perspektiv i sin bedömning av asylskälen, för att undvika att barn framställs som moralkompasser. Problematiken i detta är att barnrättsperspektivet får lite eller inget utrymme i domstolarnas redovisningar och barnet betraktas istället som en del av ett familjekollektiv snarare än en egen individ.

Upphållstillstånd får däremot inte beviljas enbart på den grunden att ett barn är ett barn²¹⁷, varpå det kan ifrågasättas om det har någon praktiskt betydelse att barn konstrueras som biljetter. Ett sätt för migrationsdomstolarna att avhjälpa bristen att barnet konstrueras som en biljett skulle kunna vara att domstolarna använder sig av objektiva faktorer i sin bedömning, såsom landinformation, för att bekräfta eller dementera de subjektiva faktorer som framförs i förhållande till barnet. Om föräldrarna försöker använda barnet som en biljett är det troligt att domstolen genomskådar detta genom användandet av objektiva faktorer i sin bedömning. Detta eftersom de objektiva faktorerna, som tidigare nämnt, antingen kommer att styrka eller tala mot de omständigheter som har framförts avseende barnet. Användandet av objektiva faktorer talar således för att barnet i mindre utsträckning skulle bli en del av ett familjekollektiv i domstolarnas bedömning av asylskälen, även om föräldrarna skulle försöka att använda barnet som en biljett.

En annan intressant tanke hänförlig till migrationsdomstolarnas tendens att redovisa familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl utifrån ett kollektivt perspektiv, är att det ger läsaren ett intryck av att domstolarna överhuvudtaget inte har prövat asylskälen utifrån ett barnrättsperspektiv vid målets avgörande.²¹⁸ Med andra ord, att domstolarna inte har gjort en prövning av familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl utifrån barnets erfarenheter, rättigheter och tänkbara risker vid ett återvändande. I den mån detta intryck stämmer överens

²¹⁵ Nilsson Barn i rättens gränsland: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 90 jämte Schiratzki, Barnets bästa i ett mångkulturellt Sverige s. 68 f.

²¹⁶ Ottosson och Lundberg, 'People out of place'? Advocates' Negotiations on Children's Participation in the Asylum Application Process in Sweden s. 278 f.

²¹⁷ Nilsson, Barn i rättens gränsland: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 90 jämte Prop. 1996/97:25 s. 246 jämte SOU 2020:63 vol. 3 s. 1655.

²¹⁸ Jfr Tran, Barns egna asylskäl s. 6 och s. 10 och s. 17.

med verkligheten är det intressant hur domstolarna kan ta ett beslut om barnets asylansökan om det inte finns någon bedömning hänförlig till barnet.²¹⁹

Till detta hör att om domstolen enbart redovisar att föräldrarnas berättelser inte är trovärdiga eller sannolika och det därmed inte går att utläsa ur domen att domstolen tagit hänsyn till objektiva och subjektiva faktorer hänförliga till det enskilda barnet, så talar detta för att barnet inte fått den individuella prövning som de har rätt till. Rätten till en individuell prövning och vikten av att denna prövning redovisas i domskälen är särskilt viktigt i de mål då utgången blivit avslag. Detta med anledning av att om ett asylmål avslås innebär det att familjen i fråga ska återvända till hemlandet och om de asylskäl som de anfört i målet är sanna, finns det en risk för att deras mänskliga rättigheter kränks när de är tillbaka i hemlandet. Ett avslag på ett asylmål kan därmed vara en ingripande åtgärd för den enskilde varpå det är viktigt att ett rättssäkert beslut har tagits där familjemedlemmarnas alla asylskäl har bedömts.²²⁰

Till detta ska nämnas mål UM 11557-18. I detta mål redovisar domstolen sin bedömning av familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl utifrån föräldrarnas berättelser och avslutar sedermera varje bedömning av asylskälen med att skriva att *familjen* inte riskerar skyddsgrundande behandling eller förföljelse.²²¹ Inte någonstans i domen framkommer det information om barnens situation eller vilka risker som ett återvändande skulle innebära för barnen. Trots detta avtog migrationsdomstolen familjens överklagan. Domstolens redovisning i detta mål talar således för att familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl inte har bedömts utifrån ett barnrättsperspektiv vilket innebär att det ligger nära till hands att tala om att alla skäl inte var tillräckligt utredda innan målet avtog. Det kan därmed ifrågasättas om domstolen i detta mål uppfyllde sitt utredningsansvar enligt 8 § FPL.

Avseende domstolarnas utredningsansvar ska också nämnas mål UM 3624-22. I detta mål utgör domen ungefär en A4-sida och migrationsdomstolen har kort konstaterat att de håller med Migrationsverket i deras bedömning. Domstolen bemöter kort vissa påståenden som föräldrarna framfört men i övrigt benämns familjemedlemmarna som *klagandena*.²²² Detta mål kan jämföras med MIG 2006:1 där migrationsöverdomstolen konstaterade att migrationsdomstolen

²¹⁹ Tran, Barns egna asylskäl s. 17.

²²⁰ Jfr UNHCR, Family Protection Issue p. 10 jämte Dane, Barnets bästa och den reglerade invandringen s. 452.

²²¹ UM 11557-18 s. 4 f.

²²² UM 3624-22 s. 2.

inte ska vara passiv trots att det största utredningsansvaret åligger Migrationsverket. Att enbart acceptera Migrationsverkets bedömning utan någon vidare motivering varför, kan utgöra ett åsidosättande av officialprincipen.²²³ Eftersom migrationsdomstolen i mål UM 3624-22 enbart konstaterat att de gör samma bedömning som Migrationsverket och överhuvudtaget inte nämnt barnen kan det ifrågasättas dels om domstolen i detta mål har åsidosatt sitt utredningsansvar och dels om avslaget i detta mål de facto är försvarbart.

En omständighet som till viss del dementerar påståendet om att barn betraktas som en del av sina föräldrar är det faktum att det var i 22 av totalt 54 mål som migrationsdomstolarna redovisade ett barnrättsperspektiv, när barnen och föräldrarna åberopade samma individuella asylskäl. Detta talar för att migrationsdomstolarna de facto uppmärksammar barnen som egna individer. Vid närmare undersökning av dessa 22 domar blir det emellertid tydligt att situationen är en annan.

Exempel på att barnen trots allt inte betraktas som egna individer hittas i mål UM 2869-17. I detta mål redovisar domstolen att föräldrarna inte har gjort det sannolikt att det mot dem *eller sonen* föreligger någon hotbild.²²⁴ Domstolen beaktar således barnet i denna dom genom att nämna honom i sin bedömning av asylskälen. Däremot, baserat på vad som kan utläsas ur domen, utgår domstolen i det stora hela från föräldrarnas berättelser i sin bedömning och inte i något avseende i domen går det att utläsa barnets inställning, tidigare erfarenheter eller dylika faktorer. Eftersom barnet i fråga är 6 år kan det ifrågasättas om det inte hade varit möjligt för domstolen att höra barnet och i större utsträckning resonerat om asylskälet utifrån barnets egna omständigheter, snarare än att enbart resonera utifrån det som föräldrarna berättat.

Ytterligare ett intressant mål i sammanhanget är UM 12182-17. I detta mål utgår domstolen från vad föräldrarna berättat och då framför allt vad pappan har anfört eftersom asylskälet som familjen åberopade riktade sig främst mot honom. Domstolen skriver emellertid ut varje familjemedlems namn och konstaterar att ingen av dem har gjort sannolikt att de riskerar skyddsgrundande behandling.²²⁵ Detta tyder på att domstolen visserligen har uppmärksammat barnen eftersom de nämns vid förnamn men samtidigt redovisar domstolen ingen bedömning avseende vilka risker barnen löper med anledning av asylskälet.

²²³ Läs mer under rubrik 2.2 Domstolarnas utredningsskyldighet i asylprocessen.

²²⁴ UM 2869-17 s. 7.

²²⁵ UM 12182-17 s. 7.

Två mål som däremot visar på förbättring är UM 7242-18 och UM 9958-21. I dessa mål beaktas barnen i migrationsdomstolarnas bedömningar och domstolarna tar hänsyn till omständigheter som är unika för att barn är barn. I det förstnämnda målet framför familjen bland annat att de riskerar skyddsgrundande behandling med anledning av deras etnicitet. Det domstolen gör är att de diskuterar familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl utifrån ett barnperspektiv genom att påpeka att familjen är extra utsatta på grund av att de är en barnfamilj.²²⁶ Trots det att målet visar på en förbättring vad gäller bedömningen av barns egna asylskäl finns det anledning att kritisera att barnperspektivet inte får genomslag i hela domen. Familjen åberopade nämligen också att de riskerade skyddsgrundande behandling med grund i pappans politiska engagemang. Detta asylskäl har bedömts utifrån vad pappan berättat och därefter har domstolen konstaterat att hotbilden mot *familjen* inte har gjorts sannolik.²²⁷ Att barnens erfarenheter och perspektiv inte får utrymme vad gäller bedömningen av det sistnämnda asylskälet som har sin grund i pappans politiska engagemang har en enkel förklaring. Det är nämligen så att politiskt engagemang är en aktivitet som är lättare att associera med vuxna än med barn och därför tenderar barns individuella prövning att hamna i bakvattnet vid bedömningen av denna typ av asylskäl.²²⁸

I mål UM 9958-21 påvisar domstolen ännu tydligare i sin redovisning att barnet har fått en individuell prövning av familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl. Detta genom att barnet har fått en egen rubrik och under denna rubrik redovisar domstolen att barnet inte riskerar skyddsgrundande behandling enbart med grund i att föräldrarna har en hotbild mot sig.²²⁹ Trots att asylskälet främst riktar sig mot föräldrarna så utgör det fortfarande ett eget asylskäl för barnet eftersom denne kan påverkas indirekt av asylskälet. Detta beaktades av domstolen i målet genom att domstolen bedömde asylskälet även utifrån ett barnperspektiv. Vad som kanske saknas i detta mål är att domstolen inte redovisar vilka faktorer de har utgått från i sin bedömning avseende barnet.

I sin helhet visar dessa två nämnda mål på en positiv förändring vad gäller barns roll i asylprocessen när familjemedlemmarna åberopar samma individuella asylskäl. Domstolarnas

²²⁶ UM 7242-18 s. 10.

²²⁷ UM 7242-18 s. 6 ff.

²²⁸ Nilsson, Barn i rättens gränsland: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 243 jämte jfr SOU 2016:19 s. 159 och s. 161.

²²⁹ UM 9958-21 s. 8.

sätt att redovisa i domskälen i dessa mål dementarer således påståendet om att barn betraktas som en del av familjekollektivet i svenska asylmål.

I de 22 mål där ett barnrättsperspektiv kunde utläsas ur domstolarnas redovisning kan en se att domstolarna i förekommande fall bland annat nämner barnen vid förnamn. Detta ger intrycket av att barnen har uppmärksammats som individer. Vid närmare undersökning av den bedömning som domstolarna har redovisat kan en se att det ofta är föräldrarnas berättelser som domstolarna utgår ifrån och barnens erfarenheter, ålder, kön och andra subjektiva och objektiva faktorer redovisas sällan. Istället redovisas barnen som en del av *familjen*. Detta ligger även i linje med tidigare forskning som visar på att domstolarna i regel bedömer huruvida de åberopade asylskälen har gjorts trovärdiga och sannolika utifrån föräldrarnas berättelser.²³⁰ Det hade därmed varit önskvärt att domstolarna redovisar hur asylskälen och hoten som dessa medför riskerar att påverka det enskilda barnet, utifrån en barnkonsekvensanalys. Detta är en önskan som funnits hos aktuella aktörer sedan länge.²³¹

Utöver vad som ovan anförts ska det tilläggas att hälften av målen där domstolen redovisade ett barnrättsperspektiv mynnade ut i bifall och andra hälften mynnade ut i avslag.²³² Det går därmed inte att dra någon särskild slutsats avseende detta resultat eftersom det enbart är några få mål som undersökningen grundar sig på och resultatet säger egentligen bara att domstolarna är lika benägna att redovisa ett barnrättsperspektiv vid bifall som vid avslag.

En annan omständighet som bekräftar påståendet om att barn betraktas som bihang till sina föräldrar är att domstolarna använder kollektiva beteckningar för familjemedlemmarna i 53 av 54 mål. Exempel på sådana kollektiva beteckningar är *familjen* eller *klagandena*.²³³ Ett undantag som bekräftar regeln är mål UM 9958-21 som avgjordes 2022. I denna dom använder domstolen överhuvudtaget inga kollektiva beteckningar utan nämner alla familjemedlemmar vid namn. Eftersom detta enbart gjorts i ett mål går det däremot inte dra några slutsatser kring när domstolen använder eller inte använder kollektiva beteckningar och det är inte heller möjligt med grund i ett mål, att påstå att en förändring till det bättre är på väg. Att domstolarna använder

²³⁰ Tran, Barns egna asylskäl s. 11.

²³¹ Ibid. s. 3 och s. 10.

²³² 11 avslag, 11 bifall.

²³³ Se exempelvis UM 12287-18 s. 4 och UM 3631-20 s. 4 jämte rubrik 3.2.1.1 Domar där familjekollektivet har varit fokus i domskälen.

sig av kollektiva beteckningar ligger i linje med vad tidigare forskning visat.²³⁴ Barnet är ofta en del av det kollektiva begreppet familjen, vilket leder till svårigheter att bland annat utläsa för vilka familjemedlemmar som asylskälen hänför sig till.²³⁵

Uppfattning om att barn betraktas som en del av familjekollektivet och att detta föranleder svårigheter i att utläsa asylskälen har uppmärksammats även i förevarande undersökning. I flertalet mål har det inte tydligt redovisats om respektive familjemedlem har separata individuella asylskäl eller om familjemedlemmarna har åberopat samma individuella asylskäl. Som exempel kan nämnas mål UM 2488-19. Detta mål är intressant med anledning av att domstolen skriver att pappan har gjort gällande att han *och övriga familjen* riskerar skyddsgrundande behandling på grund av hans politiska uppfattning.²³⁶ Genom detta uttryck får det nog förstås som att mamman och barnet ansluter sig till detta asylskäl och att asylskälet således är gemensamt för familjen. Detta framgår inte särskilt tydligt i domen eftersom mamman och barnet betraktas som ett kollektiv. Det är först i Migrationsverkets beslut som det tydligt framkommer att båda föräldrarna har åberopat ovan asylskäl och att barnet ansluter sig till detta. Till detta hör också att domstolen har gjort sin bedömning utifrån pappans berättelser och eftersom domstolen inte beaktat mamman och barnet vid bedömningen av asylskälet framstår det som än mindre tydligt att de har åberopat samma individuella asylskäl som pappan. Samma mönster kan urskiljas i mål UM 11557-17 där det först genom att läsa Migrationsverkets beslut går att förstå vilka asylskäl som barnen har åberopat.

Ett mål som däremot visar på en bättre redovisning av vilka asylskäl som hänför sig till respektive familjemedlem är UM 2369-21.²³⁷ Detta eftersom domstolen valde att redovisa vilka asylskäl barnen åberopade i ett separat stycke frånskilt från det stycke där föräldrarnas åberopade asylskäl beskrevs.²³⁸ Det hade varit önskvärt att domstolarna i fortsättningen avstod från att använda kollektiva begrepp och istället nämna familjemedlemmarna vid förnamn för att tydliggöra för läsaren vilka asylskäl som hänför sig till respektive familjemedlem och vilka familjemedlemmar som omfattas av domstolens resonemang. Genom användningen av

²³⁴ Tran, Barns egna asylskäl s. 8 och s. 52 jämte Lundberg, Principen om barnets bästa i asylprocessen - ett konstruktivt verktyg eller kejsarens nya kläder? s. 56 jämte jfr Olsson, Nytt system – gamla brister s. 7.

²³⁵ Tran, Barns egna asylskäl s. 52.

²³⁶ UM 2488-19 s. 4.

²³⁷ Se rubrik 3.2.1.2 Domar där barnet som individ har varit i fokus i domskälen.

²³⁸ UM 2369-21 s. 3.

begreppen familjen eller klagandena är det inte möjligt att utläsa huruvida detta ska förstås som hela familjen eller enbart vissa familjemedlemmar.

UNHCR har uttryckt att i den mån barn söker asyl tillsammans med sina föräldrar kommer barnet att beviljas uppehållstillstånd enligt principen om familjens enhet varpå utredningen av barns egna asylskäl inte föranleder någon problematik.²³⁹ Detta påstående bekräftar således att barn som söker asyl med sin familj betraktas som en del av ett familjekollektiv där de beviljas uppehållstillstånd med anledning av sina föräldrar och inte med grund i att de är egna individer som kan ha egna skyddsskäl. Detta påstående kan dessutom betraktas som någorlunda märkligt eftersom UNHCR även har utformat riktlinjer som föreskriver att beslutsfattarna alltid ska utreda asylskälen utifrån ett barnperspektiv.²⁴⁰ Det sistnämnda talar således emot att det inte ”bara” är att bevilja barnen uppehållstillstånd enligt principen om familjens enhet.

Det som är intressant med utgångspunkt i delundersökning två i förevarande uppsats är att principen om familjens enhet användes av domstolen vid få tillfällen när familjemedlemmarna åberopade samma individuella asylskäl. Enbart i 7 av totalt 54 av mål.²⁴¹ Detta talar för att migrationsdomstolarna ser barnen som egna individer och dementerar således påståendet om att barn betraktas som bihang till sina föräldrar. Att domstolen använder sig av familjens enhet i få mål ger intrycket av att domstolarna inte anser det givet att barnet alltid ska beviljas uppehållstillstånd enbart med grund i familjens enhet, utan snarare att det är en möjlighet i den mån barnens egna skyddsskäl inte når upp till en sådan nivå att det ger uppehållstillstånd och statusförklaring.

Sammanfattningsvis påvisade förevarande undersökning att domstolarna redovisade ett barnperspektiv, där barnet som individ i viss mån uppmärksammats, i 22 av 54 mål. Detta innebär att domstolarna tog hänsyn till barnen i cirka 41 % av totala antalet undersökta mål. Trots att detta utgör en relativt hög andel av målen så var det enbart i 1 av dessa mål som ett tydligt barnrättsperspektiv kunde utläsas och bedömningen av barnet redovisades separat från föräldrarna. I övriga mål kunde ett visst barnrättsperspektiv utläsas, såsom att barnen nämndes vid namn eller att barnrättsperspektivet fick genomslag i enbart vissa delar av målet. Med

²³⁹ UNHCR, Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning p. 213 jämte Nilsson, Barn i rättens gränsland: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 143.

²⁴⁰ UNHCR, Guidelines on International Protection No 8 p. 9.

²⁴¹ UM 4971-17, UM 4717, UM 2488-19, UM 1698-20, UM 2369-21, UM 9958-21, UM 1234-22.

anledning av detta var det i fler mål som domstolarna redovisade sin bedömning utifrån föräldrarnas berättelser och utan hänsyn till faktorer som berörde det enskilda barnet. Mot bakgrund av detta ger förevarande undersökning intrycket av att domstolarna i fortsättningen tydligare måste redovisa att de har bedömt familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl utifrån ett barnrättsperspektiv. Detta påpekades även av Rädda Barnen i deras kartläggning under 2016²⁴² och likaså påpekade Barnombudsmannen så sent som 2022 att barnperspektivet måste säkerställas i asylprocessen.²⁴³

4.2 Barns separata individuella asylskäl

Barn kan ha separata individuella asylskäl som skiljer sig från föräldrarnas asylskäl och som skulle kunna innebära att barnen har rätt till uppehållstillstånd och statusförklaring. I den mån barns separata individuella asylskäl inte beaktas utan domstolen enbart ser till föräldrarnas perspektiv så talar det för att barn betraktas som en del av ett kollektiv.

I 17 av totalt 56 undersökta mål framkom det att barnen åberopade separata individuella asylskäl som skiljde sig från övriga familjens asylskäl. Vid första anblick visar undersökningen av dessa 17 mål på ett ganska bra resultat. Detta eftersom domstolen redovisade en bedömning av barnens separata individuella asylskäl i 13 av dessa 17 mål, det vill säga i cirka 76 % blev barnens separata individuella asylskäl bedömda. Mot bakgrund av detta dementeras sålunda uppfattningen om att barn betraktas som en del av föräldrarna eller med andra ord som ett bihang, i asylmål. Det kan däremot ifrågasättas hur individualiserad bedömning domstolen de facto har gjort i dessa 13 undersökta mål.

I bland annat mål UM 3962-17 åberopade de två äldsta döttrarna att de riskerade tvångs gifte vid ett återvändande. Domstolen redovisar enbart att *föräldrarna* har anfört att de är emot att döttrarna ska giftas bort, varför domstolen ansåg att asylskälet om tvångs gifte inte hade gjorts sannolikt.²⁴⁴ I detta mål var barnen 17 och 15 år. Till detta ska nämnas mål UM 5092-21. I detta mål åberopade det äldsta barnet också risk för tvångs äktenskap. I detta mål var barnet 14 år. Domstolen konstaterade kort att asylskälet inte hade gjorts sannolikt men det gick inte att utläsa på vilka faktorer domstolen grundade sin bedömning.²⁴⁵ I det sistnämnda målet, UM 5092-21,

²⁴² Tran, Barns egna asylskäl s. 21.

²⁴³ Barnombudsmannen, The UN Convention on the Rights of the Child: supplementary report - Sweden s. 31.

²⁴⁴ UM 3962-17 s. 14.

²⁴⁵ UM 5092-21 s. 5.

går det å ena sidan att tala om en viss förbättring gentemot första målet eftersom det inte uttryckligen framkommer att domstolen utgår från föräldrarnas perspektiv i sin bedömning. Å andra sidan kan inget barnrättsperspektiv utläsas varpå det kan ifrågasättas om barnet varit i fokus i tillräcklig utsträckning vid bedömningen. Detta eftersom det enbart framkom i domskälen att hotbilden inte hade gjorts sannolik.

Likaså i mål UM 17455-17 åberopade barnen bland annat risken för tvångsgiftermål vid ett återvändande till hemlandet varpå domstolen redovisade att *klagandena* inte hade gjort detta asylskäl sannolikt.²⁴⁶ I detta mål var barnen 14, 12, 9 och 6 år.

Sett till yngre åldrar ska nämnas mål UM 452-18 där barnen också åberopade att de riskerade tvångsgiftermål vid ett återvändande. Barnens ålder var 9 och 4 år. Detta mål följer samma mönster som UM 3962-17, nämligen att *familjen* inte hade gjort asylskälet tillräckligt sannolikt.²⁴⁷ Tillika, i mål UM 6896-20 anförde barnen att även de vid ett återvändande riskerade tvångsgifte. Barnens ålder i målet var 4 och 3 år. Domstolen redovisade att *föräldrarna* inte hade gjort hotet sannolikt varpå uppehållstillstånd inte kunde ges på den grunden.²⁴⁸

I alla fem nämnda mål åberopar barnen ett gemensamt asylskäl, nämligen risk för tvångsgiftermål vid ett återvändande. Tvångsgifte av barn är exempel på barnspecifik förföljelse²⁴⁹ och kan därmed vara grund för uppehållstillstånd vilket innebär att det är viktigt att asylskälet utreds ur ett barnrättsperspektiv. Det kan därför ifrågasättas varför domstolens i dessa mål redovisar sin bedömning av asylskälet utifrån föräldrarnas berättelser samt påstår att *familjen* eller *klagandena* inte har gjort asylskälet sannolikt. Det mål som stod ut från mängden var UM 5092-21 eftersom det i detta inte framkom att domstolen gjorde sin bedömning utifrån vad *föräldrarna* anförde. Domstolens bedömning var däremot fortfarande knapphändig eftersom det inte redovisades vilka faktorer som var avgörande för domstolens bedömning. Likaså kunde inget barnrättsperspektiv utläsas.

²⁴⁶ UM 17455-17 s. 10.

²⁴⁷ UM 452-18 s. 4.

²⁴⁸ UM 6896-20 s 8.

²⁴⁹ CRC, Concluding observations on the fifth periodic report of Sweden, CRC/C/SWE/CO/5 s. 11.

Till detta ska tilläggas att i mål UM 3962-17, UM 5092-21 och UM 17455-17 var barnen äldre vilket innebär att dessa barn kan ha haft egna erfarenheter och upplevelser av asylskälet som hade kunnat vara viktiga element i bedömningen och som därmed borde framgått av domskälen. Det faktum att domstolen inte har redovisat sin bedömning utifrån faktorer hänförliga till det enskilda barnet talar för att barnen i fråga inte heller fick berätta om sina upplevelser och känslor och att dessa faktorer inte var föremål för domstolens prövning i dessa mål. Med hänsyn till mål UM 3962-17 och UM 6896-20 där barnen var i yngre åldrar är det visserligen mer förståeligt att föräldrarnas berättelser ligger till grund för bedömningen med hänsyn till att yngre barn har svårare att kommunicera och uttrycka sig. Det framkommer däremot inte om domstolen använde sig av objektiva faktorer såsom relevant landinformation för att utreda huruvida tvångsgifte bland barn är vanligt förekommande i hemländerna. Barnens separata individuella asylskäl har i dessa mål varit helt och hållet beroende av huruvida föräldrarnas berättelser har ansetts vara trovärdiga och sannolika. Domstolens sätt att redovisa talar för att de inte använde sig av objektiva faktorer för att komplettera föräldrarnas berättelser.

Till detta ska tilläggas att huruvida det är en slump eller inte att domstolen gjort otillräckliga redovisningar i just de mål där barnen åberopat tvångsgifte som asylskäl går inte att dra några slutsatser kring. Detta eftersom 5 mål är ett för litet antal i det stora hela för att dra några säkra slutsatser. Sett till dessa mål där barnen åberopat risk för tvångsgifte så var det i 1 av dessa mål som utgången i målet blev bifall och i övriga 4 mål blev utgången avslag. Det är av vikt att konstatera att ett avslag på en asylansökan utgör en ingripande åtgärd i den enskildes liv. När det gäller domar som berör barn ska det framgå hur domstolen har beaktat barnets bästa och vilka avvägningar som har gjorts.²⁵⁰ Det är därför intressant att domstolen i ovan nämnda mål där utgången blev avslag, har valt att redovisa sin bedömning av barnens separata individuella asylskäl utifrån föräldrarnas perspektiv och att barnen betraktas som en del av ett kollektiv. Detta eftersom domstolarna på så vis inte har visat på hur de har beaktat barnets bästa vilket i sin tur innebär att det kan ifrågasättas om domstolarna verkligen har beaktat denna princip i sin bedömning vid målets avgörande. I den mån denna princip inte har blivit beaktad utgör det en kränkning av artikel 3 i barnkonventionen. På så vis kan det också ifrågasättas om det har varit korrekt av domstolarna att avslå dessa nämnda mål.

²⁵⁰ Dane, Den reglerade invandringen och barnets bästa s. 449 och s. 452.

Till detta ska nämnas några mål där migrationsdomstolarna tydligt påvisar att de har uppmärksammat barnens separata individuella asylskäl och bedömt dessa utifrån ett barnrättsperspektiv, vilket dementerar uppfattningen om att barn betraktas som en del av familjekollektivet. Ett exempel är mål UM 3445-20 där det äldsta barnet åberopade ett separat individuellt asylskäl. I detta mål har domstolen utgått från relevant landinformation och tillämpat detta på omständigheter som framkommit om barnets personliga förhållanden såsom ålder och familjesituation.²⁵¹ På så vis har domstolen tillämpat ett barnperspektiv genom att den har utgått både från objektiva och subjektiva faktorer i sin bedömning. Genom att kombinera dessa faktorer uppnås en önskvärd tillämpning av barnets bästa.²⁵² Till detta ska anföras att även om det inte uttryckligen framkommer av domstolens redovisning att de har gjort en barnkonsekvensanalys så kan de relevanta steg som omfattas av en sådan analys identifieras i domen. Detta genom att domstolen först utgått från relevant reglering och landinformation för att sedan övergå till att, med grund i detta, diskutera de enskilda omständigheterna som framkommit i målet. Likaså diskuterar domstolen vilka effekter ett avslag kan få för barnet.²⁵³

I detta mål har dessutom barnets separata individuella asylskäl fått påverka utgången på målet då övriga familjen beviljas flyktingstatus och uppehållstillstånd med grund i principen om familjens enhet. Här kan en visserligen argumentera för att övriga familjemedlemmar istället betraktas som en del av familjekollektivet. Till detta ska nämnas att UM 3445-20 är det enda målet, av de totalt 17 målen, där barnets separata individuella asylskäl påverkade utgången i målet. Detta ligger i linje med resultatet från tidigare undersökningar från 2011 och 2016 som också visat på att barns separata individuella asylskäl har fått påverka utgången i inga eller max ett mål.²⁵⁴ Således visar detta på att ingen förbättring har skett sedan genomförandet av dessa två undersökningar fram till idag. Det ligger därmed nära till hands att tala om att UM 3445-20 är undantaget som bekräftar regeln och att barns separata individuella asylskäl istället många gånger hamnar i bakgrunden till föräldrarnas asylskäl.

Ett annat mål där migrationsdomstolen uppmärksammade barnens separata individuella asylskäl är UM 629-19. Detta genom att bedömningarna av barnens separata individuella asylskäl presenteras under separata rubriker vars titlar utgör barnens namn.²⁵⁵ På så sätt är det

²⁵¹ UM 3445-20 s. 7.

²⁵² Dane, Barnets bästa och den reglerade invandringen s. 199 jämte SOU 1997:116 s. 134 f.

²⁵³ UM 3445-20 s. 7 f.

²⁵⁴ Lundberg, The best interest of the Child Principle in Swedish Asylum Cases: The Marginalization of Children's rights s. 63 jämte Tran, Barns egna asylskäl s. 45.

²⁵⁵ UM 629-19 s. 5 f.

tydligt att domstolen har uppmärksammat att barnen har separata individuella asylskäl men också vilka av domstolens resonemang som hänför sig till barnen. Samtidigt kan viss kritik framföras gentemot målet i fråga. I detta mål är barnen 9, 7 och 1 år. Detta innebär att två av barnen med hänsyn till deras ålder har god kommunikativ förmåga samt möjlighet att förstå och uttrycka känslor.²⁵⁶ Det är därför intressant att domstolen inte har redovisat någonting om barnens eventuella erfarenheter och känslor kopplat till det återopade asylskälet. Istället har domstolen gjort sin bedömning utifrån vad föräldrarna hade berättat.²⁵⁷ De två äldsta barnens eventuella erfarenheter och upplevelser hade kunnat vara viktiga komplement till föräldrarnas berättelser och eventuellt även kunnat styrka det som föräldrarna anförde.²⁵⁸

I detta mål har det även framkommit att det yngsta barnet riskerade att utsättas för könsstympning vid ett återvändande.²⁵⁹ Eftersom det yngsta barnet enbart var 1 år förefaller det sig vara naturligt att domstolens bedömning grundar sig på vad föräldrarna anförde. Anmärkningsvärt är däremot att domstolen även har använt sig av relevant landinformation för att jämföra detta med föräldrarnas berättelser. Domstolen har således använt sig av både subjektiva och objektiva faktorer i sin bedömning vilket förespråkas vid bedömningen av barnets bästa.²⁶⁰ Domstolarnas sätt att hantera barnets separata individuella asylskäl i detta mål kan jämföras med ovan redovisade mål UM 6896-20. I detta mål var barnen 3 och 4 år och återopade risk för tvångsgiftermål vid ett återvändande till hemlandet. Domstolen redovisade enbart att *föräldrarna* inte hade gjort asylskälet tillräckligt sannolikt och det går inte att utläsa på vilka grunder domstolen gjorde sin bedömning. Likaså går det inte att utläsa huruvida domstolen i sin bedömning har tagit ställning det enskilda barnets specifika omständigheter. Till detta ska hänföras att barnen i dessa två mål är i ungefär samma ålder samt att målen är avgjorda med enbart ett års mellanrum. Trots att dessa mål har några liknande omständigheter har domstolarna i det förstnämnda målet, UM 629-19, betraktat barnet som en egen individ och i det sistnämnda målet, UM 6896-20, betraktat barnen som en del av ett kollektiv. Detta talar således för att det inte är möjligt att urskilja en röd tråd avseende i vilka situationer som migrationsdomstolarna tenderar eller inte tenderar att applicera ett barnrättsperspektiv vid bedömningen av barns separata individuella asylskäl.

²⁵⁶ 1177, Barnets utveckling 6-7 år, 2019 jämte 1177, Barnets utveckling 8-9 år, 2020.

²⁵⁷ UM 629-19 s. 5.

²⁵⁸ Ottosson och Lundberg, 'People out of place'? Advocates' Negotiations on Children's Participation in the Asylum Application Process in Sweden s. 280 f.

²⁵⁹ UM 629-19 s. 6.

²⁶⁰ Dane, Barnets bästa och den reglerade invandringen s. 199 jämte SOU 1997:116 s. 134 f.

Ytterligare en observation från undersökningen som visar på en negativ trend avseende domstolen hantering av barns separata individuella asylskäl är att i 4 av de 17 målen redovisade domstolarna överhuvudtaget ingen bedömning avseende barnens separata individuella asylskäl.²⁶¹ De asylskäl som barnen åberopade i dessa fyra mål var följande:

1. Tidigare misshandel med anledning av hotbild mot pappan²⁶²
2. Risk för diskriminering och nekad skolgång med anledning av pappans ursprung²⁶³
3. Risk för livet med anledning av att barnet är fött utanför äktenskapet²⁶⁴
4. Uppges ha blivit slagna i skolan²⁶⁵

Att barns separata individuella asylskäl har en tendens att försummas i asylprocessen är inte något nytt då tidigare utredningar visar på samma mönster. Bland annat har det i en tidigare kartläggning framkommit att barn har utsatts för hot och trakasserier men att detta sedermera inte berördes i besluten avseende uppehållstillstånd och statusförklaring.²⁶⁶ Likaså har en annan kartläggning påvisat att barns separata individuella asylskäl tenderar att hamna i bakvattnet.²⁶⁷ Det är av vikt att notera att dessa två utredningar visserligen berörde beslut från Migrationsverket och tidigare utlänningsnämnden. Till detta ska däremot nämnas att en utredning från 2016 som omfattade domar avgjorda av migrationsdomstolarna visar på samma mönster, nämligen att barns separata individuella asylskäl inte prövas individuellt och inte får genomslag i domarna.²⁶⁸ Eftersom undersökningen i förevarande uppsats påvisar samma mönster som ovan tre kartläggningar talar det för att barns separata individuella asylskäl överlag försummas i den svenska asylprocessen.

Vidare är det av intresse att migrationsdomstolarna avslagit familjernas yrkande om asyl i alla dessa fyra mål där hänsyn inte tagits till barnens separata individuella asylskäl. Till detta hör att det är av stor vikt att domstolarna redovisar hur de har beaktat barnets bästa och vilka avvägningar de har gjort, framför allt vid avslag.²⁶⁹ Detta med anledning av att det rör sig om

²⁶¹ Se matris i bilaga 2 mer information om dessa fyra mål.

²⁶² UM 3660-17.

²⁶³ UM 10568-17.

²⁶⁴ UM 9348-17.

²⁶⁵ UM 4036-18.

²⁶⁶ Nilsson, Barn i rättens gränsland: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 233.

²⁶⁷ SOU 2016:19 s. 159.

²⁶⁸ Tran, Barns egna asylskäl s. 57 f.

²⁶⁹ Dane, Den reglerade invandringen och barnets bästa s. 449 och s. 452.

ett beslut som påverkar den enskildes liv.²⁷⁰ Att domstolen inte har redovisat en bedömning avseende barnens separata individuella asylskäl ger intrycket av att barnen de facto har fått sin rätt till en individuell prövning kränkt.²⁷¹ Det kan därmed också ifrågasättas om avslagen i fråga är materiellt korrekta i den mån alla asylskäl inte blivit beaktade.

Att domstolarna inte har bemött barns separata individuella asylskäl i domskälen kan vidare ifrågasättas utifrån officialprincipen. Detta eftersom när domstolarna inte bemöter asylskälen talar det för att en prövning av asylskälen inte heller har gjorts. I ett sådant fall har domstolarna inte gjort en fullständig utredning av alla asylskäl eller åtminstone inte ens förklarat varför de väljer att inte göra en utredning. Det kan därmed ifrågasättas om målet verkligen blivit utrett i tillräcklig utsträckning eftersom alla omständigheter inte har prövats.

Ytterligare en intressant observation är att asylskälen som stipuleras i ovan punkt ett och fyra framkommer i Migrationsverkets beslut men kan inte utläsas ur domarna. En fördel med en tvåpartsprocess är att domstolen kan ta hjälp av den utredning som har framkommit i Migrationsverket. Det ligger därmed nära till hands att tala om att domstolarna i mål UM 3660-17 och UM 4036-18 borde ha uppmärksammat de asylskäl som barnen åberopat även om de enbart framkommit i Migrationsverkets beslut och inte i domstolen.²⁷² Att domstolarna i dessa två mål har valt att inte beröra barnens separata individuella asylskäl ger intrycket av att de utan vidare motivering har godkänt Migrationsverkets bedömning av asylskälen. Det kan i sin tur innebära ett åsidosättande av officialprincipen i den mån det fortfarande återstod oklarheter kopplat till asylskälen även efter Migrationsverkets bedömning.²⁷³

Sett till Migrationsverkets bedömning i framför allt mål UM 4036-18 så konstaterade Migrationsverket enbart att det är tragiskt att barnen blivit slagna i skolan.²⁷⁴ Här kan det ifrågasättas om det inte hade varit lämpligt att domstolen gjort en andra bedömning av asylskälet och lämpligen då använt sig av relevant landinformation för att undersöka om våld var vanligt förekommande i skolorna i hemlandet. Likaså hade det varit önskvärt att migrationsdomstolen utredde orsaken till att barnen påpekade att de blivit slagna i skolan.²⁷⁵ Till detta ska anföras att om det hade kommit fram att anledningen till att barnen blivit slagna i

²⁷⁰ Jfr MIG 2006:1.

²⁷¹ Jfr Tran, Barns egna asylskäl s. 6 och s. 10 och s. 17.

²⁷² Ibid. s. 52.

²⁷³ MIG 2006:1.

²⁷⁴ UM 4036-18 s. 13.

²⁷⁵ Jfr MIG 2006:1.

skolan skulle kunna hänföras till någon av flyktinggrunderna²⁷⁶, exempelvis etnicitet eller religion, hade det åberopade asylskälet i fråga kunnat utgöra barnspecifik förföljelse.²⁷⁷ På så sätt hade det varit önskvärt att domstolen, i enlighet med officialprincipen, gjorde en prövning av detta asylskäl samt redovisade detta i domen eftersom asylskälet i migrationsdomstolen fortfarande var behäftat med oklarheter.

I dessa fyra nämnda mål där barns separata individuella asylskäl inte bedömts, berörs totalt nio barn²⁷⁸, varav sex av dessa barn omfattas av åldersgrupperna 0-3 år och 4-7 år. Det kan möjligtvis finnas ett samband mellan att många av barnen i målen är i ung ålder och att domstolen inte bedömt asylskälen. Som tidigare diskuterat, har barn i yngre åldrar svårare att uttrycka sig och redogöra för sina känslor²⁷⁹ vilket leder till att det finns en uppfattning om att dessa barn är oförmögna.²⁸⁰ Likaså finns det en uppfattning om att barns deltagande innebär krävande åtgärder såsom särskilda resurser i form av exempelvis expertkunskap.²⁸¹ Det skulle möjligtvis kunna vara som så att domstolen, i dessa mål där barnen var yngre, därmed har ansett det varit lättare att bortse från barnen och dess separata individuella asylskäl och istället fokusera på vad föräldrarna anfört, vilket innebär att barnen blir en del av familjekollektivet. Det går däremot inte att dra några säkra slutsatser om ålder har haft någon påverkan på domstolens sätt att redovisa och bedöma barnens separata individuella asylskäl i dessa mål eftersom det är för få mål som visar på detta mönster. Till detta ska tilläggas att övriga tre barn som inte heller fick sina separata individuella asylskäl bedömda var 8, 12 och 14 år. Av denna anledning är det inte heller möjligt att dra någon säker slutsats om att barnens ålder har något samband med domstolens hantering av barnens separata individuella asylskäl i dessa mål.

Sammanfattningsvis, visar undersökningens resultat att domstolen i största utsträckning redovisar och bedömer barns separata individuella asylskäl. Detta eftersom domstolarna har redovisat en bedömning avseende barns separata individuella asylskäl i 13 av 17 mål.²⁸² Det kan emellertid konstateras att resultatet inte var så positivt vid närmare undersökning av målen. Detta med grund i att analysen har påvisat att domstolarna många gånger bedömer barnens separata individuella asylskäl utifrån föräldrarnas perspektiv samt att det även förekommer att

²⁷⁶ Se 4 kap. 1 § UtL.

²⁷⁷ UNHCR, UNICEF och Migrationsverket, Barnets rättigheter i asylprocessen s. 30.

²⁷⁸ I tre av målen består familjen av flera barn.

²⁷⁹ Läs mer om detta under rubrik 4.1 Samma individuella asylskäl.

²⁸⁰ Ottosson och Lundberg, 'People out of place'? Advocates' Negotiations on Children's Participation in the Asylum Application Process in Sweden s. 275 f.

²⁸¹ Europeiska kommissionen, EU:s strategi för barnets rättigheter s. 4.

²⁸² Se bilaga 2.

barnens separata individuella asylskäl inte bedöms överhuvudtaget. Samtidigt ska det inte försummas att undersökningen också visar på mål där domstolarna på ett tydligt sätt redovisar för barns separata individuella asylskäl genom användningen av rubriker samt i sin bedömning utgår från objektiva och subjektiva faktorer för att utifrån principen om barnets bästa avgöra huruvida barnet har rätt till uppehållstillstånd och statusförklaring.

Vid en helhetsbedömning ligger det nära till hands att tala om att barn än idag inte får sina separata individuella asylskäl bedömda i tillräcklig utsträckning och en kan därmed argumentera för att barn inte betraktas som egna individer. Likaså har både äldre och nyare forskning pekat på samma slutsats, nämligen att barn är främmande subjekt i beslutet.²⁸³ En förklaring till att det förekommer att barn fortfarande hamnar i bakvattnet i asylprocessen kan vara att det finns för lite kunskap om hur barn fungerar samt hur de kommunicerar och berättar om sina upplevelser.²⁸⁴ Det är många gånger lättare och mer effektivt att prata med en vuxen vilket kan vara orsaken till att barns separata individuella asylskäl i stor utsträckning bedöms utifrån föräldrarnas perspektiv, även om asylskälet riktar sig till det enskilda barnet.

4.3 Sammanfattande kommentarer

Vid en sammanvägning av de anförda argumenten i analysen ligger det nära till hands att tala om att barn till viss del hamnar i bakvattnet när de söker asyl tillsammans med sina föräldrar. I totalt 54 mål åberopade familjemedlemmarna samma individuella asylskäl och i 22 av dessa kunde ett barnrättsperspektiv utläsas ur domskälen. I 17 mål åberopade barnen separata individuella asylskäl varav migrationsdomstolarna redovisade en bedömning av dessa asylskäl i 13 av målen. Vid en närmare undersökning framkommer det att barns egna asylskäl inte alltid är föremål för en heltäckande utredning. Detta genom att barn bland annat benämns som en del av ett kollektiv genom beteckningar såsom *familjen* och *klagandena*. Likaså är det vanligt att domstolarna utgår enbart från föräldrarnas berättelser och bedömer huruvida dessa är trovärdiga och sannolika. På så sätt beaktas i regel inte andra subjektiva och objektiva faktorer hänförliga till det enskilda barnet. Det är däremot av vikt att konstatera att några mål står ut från mängden och en förhoppning är därmed att en förändring ligger nära till hands.

²⁸³ Nilsson, Barn i rättens gränsländ: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 243 f jämte Tran, Barns egna asylskäl s. 3 och s. 52 jämte Barnombudsmannen, The UN Convention on the Rights of the Child: supplementary report - Sweden s. 31.

²⁸⁴ Tran, Barns egna asylskäl s. 13.

För att möjliggöra en förändring hade det varit önskvärt att det tydliggörs hur domstolarna ska redovisa sina bedömningar i asylmål. Innehållet i domarna kan vara ett bevis för läsaren att barns egna asylskäl har varit föremål för en individuell bedömning vilket i sin tur stärker förtroendet för migrationsdomstolarna. Ett förslag för att förbättra redovisningen i asylmål är att domstolarna strukturerar upp vilka asylskäl som hänför sig till respektive familjemedlem. Ett sätt att göra detta är genom rubriker som namnges efter vardera familjemedlem. På så vis kan domstolen redovisa sin bedömning av respektive familjemedlems asylskäl under varje rubrik. Några mål i delundersökning två var strukturerade på detta vis vilket innebar att en kunde följa domstolens resonemang avseende barnet eftersom detta resonemang var åtskilt från bedömning av föräldrarnas asylskäl. Det ska emellertid tilläggas att domstolens bedömning fortfarande måste vara heltäckande och materiellt korrekt, det vill säga för barnets del helst innehålla både subjektiva och objektiva faktorer för att ta hänsyn till barnets bästa.²⁸⁵ Det räcker inte att domstolarna enbart gör tydliga rubriker eftersom det inte automatiskt innebär att barnet har fått en individuell bedömning av sina egna asylskäl.

Till detta hör att det även hade varit önskvärt att migrationsdomstolarna i större utsträckning genomför barnkonsekvensanalyser. Genom denna arbetsmetod kan domstolarna säkerställa att barnets intressen tillvaratas i bedömningarna och besluten. Det finns dessutom mycket information om hur barnkonsekvensanalyser genomförs vilket innebär att migrationsdomstolarna genom efterforskning på egen hand snabbt skulle kunna öka sin kunskap kring denna metod.

Ett annat förslag för att förbättra domskälens utformning i asylmål är att domstolarna upphör med att benämna barnet som en del av ett kollektiv, såsom *barnen, familjen* och *klagandena*. Det är förmodligen smidigt för domstolarna att benämna alla familjemedlemmar på detta vis eftersom läsaren då förstår att efterföljande bedömning mest troligt hänför sig till hela familjen. Att däremot inte använda kollektiva beteckningar är ett enkelt sätt att påvisa för läsaren att respektive familjemedlem med all sannolikhet har uppmärksammats i målet.

Utöver detta krävs det ökad kunskap om hur barn kommunicerar. En observation som är gemensam för både de mål där familjemedlemmarna åberopade samma individuella asylskäl och de mål där barnen åberopade separata individuella asylskäl är att det väldigt sällan

²⁸⁵ Dane, Barnets bästa och den reglerade invandringen s. 199 jämte SOU 1997:116 s. 134 f.

framkommer att barnet har hörts. Av de 54 mål där samma individuella asylskäl åberopades var det enbart i 2 av målen som det framkom att barnen hade hörts. Till detta ska nämnas att domstolen i dessa mål enbart redovisade att *barnen* hade hörts vilket innebär att det inte var möjligt att urskilja vilka barn i familjen som hade hörts eller om det ska förstås som att alla barn hade hörts.²⁸⁶ Av de 17 mål där barnen åberopade separata individuella asylskäl var det enbart i 1 mål som barnet hade hörts.²⁸⁷ Om det ska förstås, baserat på domskälen, som att alla barn som omfattas av dessa 3 mål har hörts så är det totalt 8 barn som har hörts, varav det yngsta barnet som hördes var 6 år medan övriga barn var mellan 7-13 år. Detta talar för att yngre barn sällan hörs. Det ska tilläggas att det däremot inte går att dra några säkra slutsatser eftersom antagandet är baserat på få mål. Till detta hör däremot att tidigare kartläggningar också visar att det i regel är äldre barn i tonåren som hörs.²⁸⁸ Förfarandet i migrationsdomstol är i regel skriftligt men barn ska höras i beslut som berör dem om det inte är olämpligt.²⁸⁹ Eftersom domstolarna enbart har hört barnen i 3 mål talar det för att bestämmelsen inte i tillräcklig utsträckning beaktas av domstolarna.

Tidigare intervjuer med handläggare på Migrationsverket har påvisat att handläggaren i regel inte samtalar med barnen för att de tänker sig att de kommer få reda på relevant information avseende asylskälet. Många gånger samtalar dem med barnet för att fråga hur barnet mår och för att berätta om asylprocessen.²⁹⁰ Trots att detta är berättat av handläggare på Migrationsverket så ligger det nära till hands att tala om att samma uppfattning finns hos migrationsdomstolarna. Detta dels med anledning av att de två myndigheterna jobbar tätt med varandra i asylprocessen och dels för att resultatet från delundersökning två visar på ungefär samma resultat som tidigare undersökningar av Migrationsverkets hantering av barns egna asylskäl. Kontentan är att det krävs mer kunskap om hur beslutsfattarna ska kommunicera med barn vilket förhoppningsvis leder till att även barn i yngre åldrar hörs. Det är av vikt att barn hörs om det är möjligt eftersom domstolarna på det sättet kan få information som hänför sig till det enskilda barnet och som är relevant för bedömningen av barnets egna asylskäl. Detta i sin

²⁸⁶ UM 5180-17 s. 5 och UM 47-17 s. 5.

²⁸⁷ UM 47-17 s. 2.

²⁸⁸ Nilsson, Barn i rättens gränsland: om barnperspektivet vid prövning om uppehållstillstånd s. 239 jämte Ottosson och Lundberg, 'People out of place'? Advocates' Negotiations on Children's Participation in the Asylum Application Process in Sweden s. 276 f.

²⁸⁹ 9 § FPL jämte Tran, Barns egna asylskäl s. 52 jämte 16 kap. 5 § UtL jämte 1 kap. 11 § UtL jämte Prop. 2004/05:170 s. 131 jämte Sandesjö och Wikrén, Utlänningslag (2005:716), kommentar till 16 kap. 5 §.

²⁹⁰ Lundberg och Lind, Barn i migrationsprocessen s. 82.

tur skulle kunna minska antalet mål där barns egna asylskäl bedöms utifrån föräldrarnas berättelser och därmed minska risken att barn betraktas som en del av ett kollektiv.

De diskuterade förslagen om hur barnets roll i asylprocessen ska stärkas, är inte nya. Detta eftersom flertalet tidigare utredningar som blivit nämnda i förevarande uppsats har pekat på samma problemområden hänförliga till barns roll i asylprocessen.²⁹¹ Det är därför dags att ta denna kritik på allvar och börja betrakta barn som enskilda individer med egna upplevelser och känslor och inte som accessoarer till föräldrarna.

²⁹¹ Tran, Barns egna asylskäl s. 21 jämte Barnombudsmannen, Röster från barn och unga på flykt s. 42 f. jämte Olsson, Nytt system - gamla brister s. 7.

5 Avslutande ord

Det har sedan länge funnits en uppfattning om att barn betraktas som bihang till sina föräldrar i asylmål och syftet med förevarande uppsats har varit att bekräfta eller dementera denna uppfattning. Uppsatsen visar att barns egna asylskäl än idag hamnar i bakgrunden till föräldrarnas asylskäl i många av målen. Uppsatsen har även behandlat de mål som visar på det motsatta men vid en helhetsbedömning så blir det tydligt att det finns anledning att stärka barnets roll ytterligare. Detta gäller framför allt när föräldrarna och barnen åberopar samma individuella asylskäl. I dessa mål redovisas barnen många gånger som en del av familjen och föräldrarnas berättelser får stort utrymme i domen. Intrycket är att migrationsdomstolarna betraktar familjemedlemmarnas samma individuella asylskäl enbart som föräldrarnas asylskäl och försummar att denna typ av asylskäl ska prövas individuellt även för barnet. I den mån barnet åberopar separata individuella asylskäl bedöms dessa asylskäl i stor utsträckning av migrationsdomstolarna. Det som emellertid kan kritiseras är att bedömningarna enligt domskälen i många mål inte utgår från objektiva och subjektiva faktorer hänförliga till det enskilda barnet.

Uppsatsens undersökningar talar för att barn än idag betraktas som osjälvständiga individer i asylmål. Till detta hör att denna uppsats samt tidigare kartläggningar inom området har framfört förslag på hur barnets roll i asylprocessen ska stärkas. Bland annat är det önskvärt med tydligare barnkonsekvensanalyser i domarna, tydligt strukturerade domar och att domstolarna upphör med kollektiva beteckningar i domarna. Likaså är det önskvärt att öka kunskapen om barn och hur de kommunicerar för att kunna kartlägga asylskälen vilket krävs för att barns egna asylskäl överhuvudtaget ska kunna vara föremål för en prövning.

Slutligen ska anföras att flertalet propositioner genom tiderna har påpekat att barn är egna individer och ska därför behandlas som detta även i migrationsprocessen. Barn ska inte betraktas som bihang till sina föräldrar.²⁹² Likaså framhäver 1 kap. 10 § UtIL att barnets bästa ska beaktas i alla ärende som berör barn. Barn har således under lång tid betraktas som egna individer på papper, men det har nu blivit dags för migrationsdomstolarna att säkerställa att barns rättigheter i asylprocessen blir verklighet.

²⁹² Prop. 1988/89:86 s. 81 jämte 1996/97:25 s. 234 jämte prop. 2004/05:170 s. 194 jämte SOU 2016:19 s. 149 f.

Källförteckning

Offentligt tryck

Propositioner

- Prop. 1988/89:86 Med förslag till utlänningslag m.m.
- Prop. 1996/97:25 Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv
- Prop. 2004/05:170 Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden.
- Prop. 2009/10:31 Genomförande av skyddsgrundsdirektivet och asylprocedurdirektivet
- Prop. 2009/10:232 Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige
- Prop. 2013/14:248 Genomförande av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet
- Prop. 2016/17:17 Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet
- Prop. 2017/18:186 Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter
- Prop. 2020/21:191 Ändrade regler i utlänningslagen

Statens offentliga utredningar

- SOU 1996:115 Barnkonventionen och utlänningslagen
- SOU 1997:116 Barnets bästa i främsta rummet. FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige
- SOU 2006:6 Skyddsgrundsdirektivet och svensk rätt
- SOU 2006:61 Genomförande av asylprocedurdirektivet i svensk rätt

SOU 2013:37 Begripliga beslut på migrationsområdet

SOU 2016:19 Barnkonventionen blir svensk lag

SOU 2020:63 Barnkonventionen och svensk rätt

Övrigt offentligt tryck

Lagrådsremiss Ändrade regler i utlänningslagen

Litteratur

Cegrell Karlander, Isa, Officialprincipen i migrationsprocessen: domstolens utredningsansvar, Department of Law, Uppsala University, Diss. Uppsala: Uppsala universitet, 2021, Uppsala, 2021

Dane, Louise, Den reglerade invandringen och barnets bästa: barns rätt till familjeliv och privatliv enligt barnkonventionen, Europakonventionen, EU-rätten och svensk utlänningslagstiftning, Juridiska institutionen, Stockholms universitet, Diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2019, Stockholm, 2019

Lagerqvist Veloz Roca, Annika, Beslutsunderlaget i migrationsärenden: det allmännas utredningsansvar och sökandes uppgiftsskyldighet, I: Andersson, Simon, Diesen, Christian, Lagerqvist Veloz Roca, Annika, Seidlitz, Madelaine och Wilton Wahren, Alexandra, Bevis 8 Prövning av migrationsärenden, 3 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2018

Mägi, Erik och Zimmerman, Lina-Lea, Stjärnfamiljejuridik: svensk familjelagstiftning ur ett normkritiskt perspektiv, 1. uppl., Gleerups utbildning, Malmö, 2015

Nilsson, Eva, Barn i rättens gränsland: om barnperspektiv vid prövning om uppehållstillstånd, Iustus, Diss. Umeå: Umeå universitet, 2007, Uppsala, 2007

Sandesjö, Håkan, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, 1. uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2013

Sandesjö, Håkan, Barnrättsperspektivet i asylprocessen, [Elektronisk resurs], 2. uppl., Norstedts juridik, 2022

Sandgren, Claes, Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod, argumentation och språk, Femte upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2021

Schelin, Johan, Kritiska perspektiv på rätten, Poseidon Förlag, [Stockholm], 2018

Schiratzki, Johanna, Barnets bästa i ett mångkulturellt Sverige: en rättsvetenskaplig undersökning, 2. uppl., Iustus, Uppsala, 2005

Seidlitz, Madelaine, Den internationella flyktingrätten, I: Andersson, Simon, Diesen, Christian, Lagerqvist Veloz Roca, Annika, Seidlitz, Madelaine och Wilton Wahren, Alexandra, Bevis 8 Prövning av migrationsärenden, 3 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2018

Singer, Anna, Barnets bästa: om barns rättsliga ställning i familj och samhälle, Sjunde upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2019

Artiklar

Lavin, Rune, Migrationsmål kontra allmänna förvaltningsmål, *Förvaltningsrättslig tidskrift*, nr. 1, 2020:81-108

Lavin, Rune, Tvåpartsmål i förvaltningsprocessen, *Förvaltningsrättslig tidskrift*, nr. 1/3, 1992:97-120

Lundberg, Anna och Lind, Jacob, Technologies of Displacement and Children's Right to Asylum in Sweden. *Hum Rights Rev* 18, 2017: 189–208

Lundberg, Anna, The Best Interest of the Child Principle in Swedish Asylum Cases: The Marginalization of Children's Rights, *Journal of Human Rights Practice*, vol. 3, no. 1, 2011:49-70

Ottosson, Lisa och Lundberg, Anna, 'People out of place'? Advocates' Negotiations on Children's Participation in the Asylum Application Process in Sweden, *International journal of law, policy and the family*, vol. 27, issue. 2, 2013: 266-287

Elektroniska resurser

Rapporter och handböcker

Barnombudsmannen, Röster från barn och unga på flykt, Stockholm, 2017

<https://www.barnombudsmannen.se/stallningstaganden/publikationer/vi-lamnade-allting-och-kom-hit--roster-fran-barn-och-unga-pa-flykt/> (hämtad 2022-09-05)

Barnombudsmannen, The UN Convention on the Rights of the Child: supplementary report - Sweden. The Ombudsman for Children in Sweden. Sweden's sixth and seventh periodic report, 2022,

https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument/barnkonventionen/fns-barnrattskomite/2022/supplementary_report_sweden_final_2208015.pdf

(hämtad 2022-09-05)

Lundberg, Anna och Lind, Jacob, Barn i migrationsprocessen, Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM), 2015,

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1174543/FULLTEXT01.pdf>

(hämtad 2022-12-02)

Lundberg, Anna, Principen om Barnets Bästa i Asylprocessen - ett konstruktivt verktyg eller kejsarens nya kläder? [Elektronisk resurs], Malmö University, Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM), 2009,

<https://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404963/FULLTEXT01.pdf>

(hämtad 2022-11-21)

Olsson, Lars, Nytt system - gamla brister? Barns egna asylskäl efter ett år med den nya instans- och processordningen, Rädda Barnen, Stockholm, 2008,

<https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/2396.pdf> (hämtad 2022-10-11)

Tran, Connie, Barns egna asylskäl: om rätten att bli sedd som individ, Rädda barnen, Stockholm, 2016,

<https://resourcecentre.savethechildren.net/document/barns-egna-asylskal-om-ratten-att-bli-sedd-som-individ/> (hämtad 2022-10-10)

Webbsidor

1177, Barnets utveckling 6-7 år, <https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/barn--gravid/sa-vaxer-och-utvecklas-barn/barnets-utveckling/barnets-utveckling-6-7-ar/> (hämtad 2022-11-23)

1177, Barnets utveckling 8-9 år, <https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/barn--gravid/sa-vaxer-och-utvecklas-barn/barnets-utveckling/barnets-utveckling-8-9-ar/> (hämtad 2022-11-23)

Asylrättscentrum, Så fungerar asylprocessen, <https://sweref.org/asylprocessen-2/> (hämtad 2022-10-11)

Barnombudsmannen, FN:s barnrättskommitté och Sveriges rapporter, 2021, <https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/fns-barnrattskomite-och-sveriges-rapporter/> (hämtad 2022-09-05)

Barnombudsmannen, Uppnå kvalitet i beslut som rör barn och unga, u.å., https://www.barnombudsmannen.se/contentassets/064db24346a24faaac9f97462a60abce/barnkonsekvensanalys_oppna-kvalitet-i-beslut-som-ror-barn-och-unga.pdf (hämtad 2022-11-30)

Bisnode Infotorg, <https://www.infotorg.se> (hämtad 2022-12-02)

JP Rättsfallsnet - Migration, <https://www.jpinfo.net.se/tjanster/beslutsstod/jp-rattsfallsnetmigration/> (hämtad 2022-12-02)

Lundberg, Anna, Principen om barnets bästa i asylärenden, *Advokaten*, nr. 1, 2007, årgång 73, <https://www.advokaten.se/Tidningsnummer/2007/Nr-1-2007-Argang-73/Principen-om-barnets-basta-i-asylarenden/> (hämtad 2022-11-14)

Migrationsverket, Vad betyder orden, 2021,

<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-dig-som-ar-barn-och-har-sokt-asyl/Vad-betyder-orden.html> (2022-10-11)

EU-rättsliga källor

Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning)

Europeiska kommissionen, EU:s strategi för barnets rättigheter, COM (2021) 142 final av 24 mars 2021

FN-dokument

FN:s kommitté för barnets rättigheter, Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 5 (2003) - Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen om barnets rättigheter (artikel 4, 42 och 44.6), CRC/GC/2003/5, 27 november 2003, översättning av Barnombudsmannen 2012, <https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument/barnkonventionen/allmanna-kommentarer/allman-kommentar-nr-5.pdf> (hämtad 2022-11-14)

FN:s kommitté för barnets rättigheter, Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 6 (2005) - Behandling av ensamkommande barn och barn som har skiljts från föräldrarna utanför ursprungslandet, CRC/C/GC/6, 1 september 2005, översättning av Barnombudsmannen 2012, <https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument/barnkonventionen/allmanna-kommentarer/allman-kommentar-nr-6.pdf> (hämtad 2022-11-14)

FN:s kommitté för barnets rättigheter, Gemensam allmän kommentar nr 3 (2017) av FN:s kommitté för skydd av migrantarbetare och deras familjers rättigheter och nr 22 (2017) av FN:s kommitté för barnets rättigheter om de allmänna principerna rörande barns mänskliga rättigheter inom ramen för internationell migration, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22, 17 november 2017, översättning av Barnombudsmannen 2017,

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument/barnkonventionen/allmanna-kommentarer/allman-kommentar-nr-22.pdf> (hämtad 2022-11-14)

Förenta nationerna (FN), Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna, 1948,

<https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf> (hämtad 2022-10-10)

Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning: enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning [Elektronisk resurs], 1. uppl., Publica, Stockholm, 1996,

<https://www.asylumlawdatabase.eu/sites/default/files/aldfiles/UNHCR%20Handbook%20SV.pdf> (hämtad 2022-10-11)

United Nations Committee on the Rights of the Child (CRC), Concluding observations on the fifth periodic report of Sweden, 6 March 2015, CRC/C/SWE/CO/5,

<https://www.refworld.org/docid/566e7e8c4.html> (hämtad 2022-09-05)

United Nations Committee on the Rights of the Child (CRC), UN Committee on the Rights of the Child: Concluding Observations of the Committee on the Rights of the Child: Sweden, 26 June 2009, CRC/C/SWE/CO/4

<https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=CRC%2FC%2FSWE%2FCO%2F4&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False> (hämtad 2022-09-05)

United Nations Committee on the Rights of the Child (CRC), UN Committee on the Rights of the Child: Concluding Observations: Sweden, 30 March 2005, CRC/C/15/Add.248,

<https://www.refworld.org/docid/43f305310.html> (hämtad 2022-09-05)

United Nations Committee on the Rights of the Child (CRC), UN Committee on the Rights of the Child: List of issues prior to submission of the combined sixth and seventh periodic reports of Sweden, 23 July 2020, CRC/C/SWE/QPR/6-7

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/OptionalReporting.aspx?TreatyID=5&Lang=En. (hämtad 2022-12-07)

United Nations High Commissioner for Refugees Sverige (UNHCR), United Nations Children's Fund Sverige (UNICEF) och Migrationsverket, Barnets rättigheter i asylprocessen, 2014, <https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/barnets-rattigheter-i-asylprocessen> (hämtad 2022-10-11)

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Convention and protocol relating to the status of refugees, Geneva, 2010, <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10> (hämtad 2022-10-11)

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Family Protection Issue, 4 June 1999, EC/49/SC/CRP.14, <https://www.unhcr.org/excom/standcom/3cc414164/family-protection-issues.html> (hämtad 2022-11-28)

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Guidelines on International Protection No. 8: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 22 December 2009, HCR/GIP/09/08, <https://www.unhcr.org/publications/legal/50ae46309/guidelines-international-protection-8-child-asylum-claims-under-articles.html> (hämtad 2022-11-18)

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Safe and Sound: what states can do to ensure respect for the best interest of unaccompanied and separated children in Europe, October 2014, <https://www.refworld.org/pdfid/5423da264.pdf> (hämtad 2022-11-21)

Övrigt

Lagkommentarer

Ahlström, Kristina, Förvaltningslag (2017:900) 23 §, Lexino 2022-01-01 (JUNO)

Blomberg, Jesper och Södergren, Patrik, Förvaltningsprocesslag (1971:291) 8 §, Lexino 2022-06-01 (JUNO)

Blomberg, Jesper och Södergren, Patrik, Förvaltningsprocesslag (1971:291) 30 §, Lexino 2022-06-01 (JUNO)

Fridström, Ingela, Utlänningslag (2005:716) 4 kap. 1 §, Karnov (JUNO)

Sandesjö, Håkan och Wikrén, Gerhard, Utlänningslagen med kommentarer (2021-10-15, version 12B, JUNO), kommentaren till 1 kap. 3 §

Sandesjö, Håkan och Wikrén, Gerhard, Utlänningslagen med kommentarer (2021-10-15, version 12B, JUNO), kommentaren till 16 kap. 5 § UtlL

Von Essen, Ulrik, Förvaltningsprocesslagen m.m. (2022-02-25, version 7D, JUNO) kommentaren till 30 §

Rättsfallsförteckning

Migrationsdomstolarna

Förvaltningsrätten i Malmö dom 2017-01-24 i mål nr UM 4590-16

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2017-05-19 i mål nr UM 2869-17

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2017-05-31 i mål nr UM 3660-17

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2017-06-29 i mål nr UM 3962-17

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2017-07-03 i mål nr UM 5042-17

Förvaltningsrätten i Malmö dom 2017-10-26 i mål nr UM 5180-17

Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2017-11-02 i mål nr UM 10738-16

Förvaltningsrätten i Malmö dom 2017-12-07 i mål nr UM 4529-17

Förvaltningsrätten i Malmö dom 2017-12-11 i mål nr UM 3935-17

Förvaltningsrätten i Malmö dom 2017-12-22 i mål nr UM 4971-17

Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2018-01-25 i mål nr UM 47-17

Förvaltningsrätten i Luleå dom 2018-02-02 i mål nr UM 2570-17

Förvaltningsrätten i Malmö dom 2018-05-04 i mål nr UM 10494-17

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2018-05-07 i mål nr UM 17455-17
Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2018-06-07 i mål nr UM 14489-17
Förvaltningsrätten i Malmö dom 2018-06-29 i mål nr UM 9348-17
Förvaltningsrätten i Malmö dom 2018-07-10 i mål nr UM 10568-17
Förvaltningsrätten i Luleå dom 2018-10-24 i mål nr UM 1233-18
Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2018-11-13 i mål nr UM 452-18
Förvaltningsrätten i Malmö dom 2018-11-27 i mål nr UM 12182-17

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2019-02-11 i mål nr UM 14499-18
Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2019-02-12 i mål nr UM 6476-18
Förvaltningsrätten i Malmö dom 2019-03-07 i mål nr UM 828-18
Förvaltningsrätten i Malmö dom 2019-03-18 i mål nr UM 7051-17
Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2019-04-11 i mål nr UM 4341-17
Förvaltningsrätten i Luleå dom 2019-06-13 i mål nr UM 4036-18
Förvaltningsrätten i Malmö dom 2019-06-18 i mål nr UM 7242-18
Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2019-06-19 i mål nr UM 12105-18
Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2019-09-16 i mål nr UM 7008-18
Förvaltningsrätten i Malmö dom 2019-10-23 i mål nr UM 11458-19

Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2020-01-15 i mål nr UM 16090-17
Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2020-02-07 i mål nr UM 2004-18
Förvaltningsrätten i Malmö dom 2020-02-27 i mål nr UM 12287-18
Förvaltningsrätten i Luleå dom 2020-02-28 i mål nr UM 629-19
Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2020-03-16 i mål nr UM 13122-19
Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2020-04-15 i mål nr UM 7886-19
Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2020-04-27 i mål nr UM 2467-18
Förvaltningsrätten i Luleå dom 2020-05-25 i mål nr UM 2488-19
Förvaltningsrätten i Luleå dom 2020-11-17 i mål nr UM 2180-19
Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2020-12-09 i mål nr UM 5391-20

Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-02-01 i mål nr UM 11557-18
Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-02-09 i mål nr UM 3445-20
Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-02-10 i mål nr UM 5848-18
Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-02-19 i mål nr UM 6896-20

Förvaltningsrätten i Luleå dom 2021-05-07 i mål nr UM 1698-20

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2021-07-29 i mål nr UM 5104-21

Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-10-04 i mål nr UM 12804-19

Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2021-10-18 i mål nr UM 5316-19

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2022-06-29 i mål nr UM 9958-21

Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2022-04-07 i mål nr UM 3631-20

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2022-04-22 i mål nr UM 8183-21

Förvaltningsrätten i Göteborg dom 2022-05-25 i mål nr UM 5092-21

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2022-05-31 i mål nr UM 3624-22

Förvaltningsrätten i Luleå dom 2022-06-20 i mål nr UM 2369-21

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2022-06-30 i mål nr UM 415-22

Förvaltningsrätten i Stockholm dom 2022-09-09 i mål nr UM 1234-22

Migrationsöverdomstol

Kammarrätten i Stockholm dom 2006-09-18 i mål nr UM 122-06 (MIG 2006:1)

Bilaga 1 - matris med indikatorer som har använts för domar där familjemedlemmarna åberopade samma individuella asylskäl*

Målnummer + utfall	Antal barn i familjen + barnens ålder	Kollektiva beteckningar såsom 'barnen', 'familjen' och 'klagandena'	Barnet/en har hörts	Den redovisade bedömningen av asylskälen görs utifrån barnet som individ i fokus. X = indikatorn uppfylld	Den redovisade bedömningen av asylskälen görs utifrån föräldrarnas perspektiv/familjen som ett kollektiv. X = indikatorn uppfylld	Principen om familjens enhet
UM 5180-17 - bifall	4 barn: 11, 9, 7, 6 år	Ja	Ja	X	X	
UM 10738-16 - bifall	4 barn: 7, 5, 4, 3 år	Ja	Nej		X	
UM 4529-17 - bifall	3 barn: 13, 12, 7 år	Ja	Nej		X	
UM 4971-17 - bifall	5 barn: 17, 13, 6, 2, 1 år	Ja	Nej		X	X
UM 4590-16 - bifall	3 barn: 14, 12, 8 år	Ja	Nej		X	
UM 3962-17 - avslag	4 barn: 17, 15, 12, 1 år	Ja	Nej		X	
UM 2869-17 - avslag	1 barn: 6 år	Ja	Nej	X	X	
UM 3935-17 - avslag	1 barn: 7 år	Ja	Nej	X	X	
UM 3660-17 - avslag	4 barn: 5, 5, 4 år, 9 mån	Ja	Nej		X	
UM 5042-17 - avslag	2 barn: 11, 8 år	Ja	Nej	X	X	
UM 1233-18 - bifall	4 barn: 15, 13, 6, 1 år	Ja	Nej		X	
UM 14489-17 - bifall	2 barn: 17, 15 år	Ja	Nej	X	X	

* Då undersökningen omfattar 54 domar, är matrisen uppdelad i 4 delar. Alla matriser till och med sidan 82 omfattas därmed av bilaga 1.

Målnummer + utfall	Antal barn i familjen + barnens ålder	Kollektiva beteckningar såsom 'barnen', 'familjen' och 'klagandena'	Barnet/en har hörts	Den redovisade bedömningen av asylskälen görs utifrån barnet som individ i fokus. X = indikatorn uppfylld	Den redovisade bedömningen av asylskälen görs utifrån föräldrarnas perspektiv/familjen som ett kollektiv. X = indikatorn uppfylld	Principen om familjens enhet
UM 452-18 - bifall	2 barn: 9, 4 år	Ja	Nej	X	X	
UM 47-17 - bifall	3 barn: 13, 12, 8 år	Ja	Ja	X	X	X
UM 2570-17 - bifall	2 barn: 4, 1 år	Ja	Nej		X	
UM 17455-17 - avslag	4 barn: 14, 12, 9, 6 år	Ja	Nej	X	X	
UM 10568-17 - avslag	3 barn: 8, 5, 2 år	Ja	Nej		X	
UM 12182-17 - avslag	2 barn: 9, 6 år	Ja	Nej	X	X	
UM 10494-17 - avslag	4 barn: 16, 13, 8, 5 år	Ja	Nej		X	
UM 7008-18 - bifall	2 barn: 5, 4 år	Ja	Nej	X	X	
UM 6476-18 - bifall	4 barn: 12, 10, 8, 5 år	Ja	Nej	X	X	
UM 7242-18 - bifall	4 barn: 15, 14, 12, 4 år	Ja	Nej	X	X	
UM 7051-17 - bifall	2 barn: 11, 8 år	Ja	Nej		X	
UM 4341-17 - bifall	1 barn: 4 år	Ja	Nej	X	X	
UM 4036-18 - avslag	3 barn: 14, 12, 6 år	Ja	Nej		X	
UM 828-18 - avslag	2 barn: 15, 12 år	Ja	Nej	X	X	
UM 11458-19 - avslag	2 barn: 16, 7 år	Ja	Nej	X	X	
UM 14499-18 - avslag	1 barn: 10 år	Ja	Nej		X	

Målnummer + utfall	Antal barn i familjen + barnens ålder	Kollektiva beteckningar såsom 'barnen', 'familjen' och 'klagandena'	Barnet/en har hörts	Den redovisade bedömningen av asylskälen görs utifrån ett barnet som individ i fokus. X = indikatorn uppfylld	Den redovisade bedömningen av asylskälen görs utifrån föräldrarnas perspektiv/familjen som ett kollektiv. X = indikatorn uppfylld	Principen om familjens enhet
UM 12105-18 - avslag	2 barn: 8, 3 år	Ja	Nej		X	
UM 7886-19 - bifall	2 barn: 8, 3 år	Ja	Nej	X	X	
UM 16090-17 - bifall	3 barn: 10, 7, 3 år	Ja	Nej		X	
UM 2467-18 - bifall	2 barn: 12, 8 år	Ja	Nej		X	
UM 2488-19 - bifall	1 barn: 1 år	Ja	Nej		X	X
UM 2180-19 - avslag	3 barn: 9, 3, 7 år	Ja	Nej		X	
UM 13122-19 - avslag	2 barn: 17, 15 år	Ja	Nej	X	X	
UM 12287-18 - avslag	3 barn: 10, 8, 3 år	Ja	Nej		X	
UM 2004-18 - avslag	2 barn: 7, 4 år	Ja	Nej	X	X	
UM 5391-20 - avslag	2 barn: 13, 4 år	Ja	Nej	X	X	
UM 3445-20 - bifall	4 barn: 16, 12, 9, 2 år	Ja	Nej		X	
UM 5848-18 - bifall	1 barn: 4 år	Ja	Nej		X	
UM 1698-20 - bifall	1 barn: 4 år	Ja	Nej		X	X
UM 12804-19 - bifall	1 barn: 7 år	Ja	Nej		X	

Målnummer + utfall	Antal barn i familjen + barnens ålder	Kollektiva beteckningar såsom 'barnen', 'familjen' och 'klagandena'	Barnet/en har hörts	Den redovisade bedömningen av asylskälen görs utifrån barnet som individ i fokus. X = indikatorn uppfylld	Den redovisade bedömningen av asylskälen görs utifrån föräldrarnas perspektiv/familjen som ett kollektiv. X = indikatorn uppfylld	Principen om familjens enhet
UM 11557-18 - avslag	2 barn: 7, 4 år	Ja	Nej		X	
UM 5316-19 - avslag	2 barn: 4, 3 år	Ja	Nej		X	
UM 6896-20 - avslag	2 barn: 4, 3 år	Ja	Nej		X	
UM 5104-21 - avslag	1 barn: 1 år	Ja	Nej		X	
UM 2369-21 - bifall	4 barn: 16, 14, 12, 9 år	Ja	Nej	X	X	X
UM 9958-21 - bifall	1 barn: 4 år	Nej	Nej	X		X
UM 1234-22 - bifall	6 barn: 17, 14, 11, 7, 5, 2 år	Ja	Nej		X	X
UM 8183-21 - bifall	3 barn: 17, 11, 7 år	Ja	Nej		X	
UM 5092-21 - avslag	3 barn: 14, 13, 10 år	Ja	Nej		X	
UM 415-22 - avslag	2 barn: 4, 3 år	Ja	Nej	X	X	
UM 3624-22 - avslag	2 barn: 14, 10 år	Ja	Nej		X	
UM 3631-22 - avslag	3 barn: 17, 15, 7 år	Ja	Nej		X	

Bilaga 2 - matris med indikatorer som har använts för domar där barn åberopade separata individuella asylskäl

Målnummer	Utfall i målet	Antal barn i familjen som åberopat egna asylskäl + barnens ålder	Barnet/en har hörts	Domstolen redovisar en bedömning av barnets egna asylskäl, det vill säga bemöter asylskälen i domskälen. X = indikatorn uppfylld	Domstolen redovisar INTE en bedömning av barnets egna asylskäl, det vill säga bemöter inte asylskälen i domskälen. X = indikatorn uppfylld	Barnets asylskäl har fått påverka utgången på målet/principen om familjens enhet
UM 4971-17	Bifall	1 barn: 17 år	Nej	X		Nej
UM 3962-17	Avslag	2 barn: 17, 15 år	Nej	X		Nej
UM 3660-17	Avslag	3 barn: 5, 5, 4 år	Nej		X	Nej
UM 5042-17	Avslag	2 barn: 11, 8 år	Nej	X		Nej
UM 452-18	Bifall	2 barn: 9, 4 år	Nej	X		Nej
UM 47-17	Bifall	1 barn: 13 år	Ja	X		Nej
UM 17455-17	Avslag	4 barn: 14, 12, 9, 6 år	Nej	X		Nej
UM 10568-17	Avslag	3 barn: 8, 5, 2 år	Nej		X	Nej
UM 9348-17	Avslag	1 barn: 2 år	Nej		X	Nej
UM 6476-18	Bifall	4 barn: 12, 10, 8, 5 år	Nej	X		Nej
UM 4341-17	Bifall	1 barn: 4 år	Nej	X		Nej
UM 4036-18	Avslag	2 barn: 14, 12 år	Nej		X	Nej
UM 629-19	Bifall	3 barn: 9, 7, 1 år	Nej	X		Nej
UM 13122-19	Avslag	1 barn: 17 år	Nej	X		Nej
UM 3445-20	Bifall	1 barn: 16 år	Nej	X		Ja
UM 6896-20	Avslag	2 barn: 4, 3 år	Nej	X		Nej
UM 5092-21	Avslag	1 barn: 14 år	Nej	X		Nej